ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! 43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

СС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 250 (11236) | 1966 оной октябриин 22, суббото | Сэн 2 мүнгэн

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Хандабал Цыремпиловна Цыденжапова арба гаран жэлэй турша Хэжэнгын совхоздо хонишоноор ажаллана, социалис мүрысөөндэ хододоо эрхимлэжэ ябана. Энэ жэлдэ 517 эхэ хонин һайнаар харууһалжа, зуун эхэ хонин бүриһөө 101 хурьга тулжүүлээ. Д. САМБУЕВАЙ фото.

ТҮГНЫН ТҮРҮҮ ХОНИШОН

КАПЧАРАНГ ТОСХОН. Эндэ «Эрдэм» совхозой суута хонишон Дугаржап Чимитович Чимитов ажалладаг. Мухар-Шэбэрэй аймагта тэрэнэй нэрэ нилээд суутай. Мүнөө хонинойнь байра һайса дулаалагданхай, нүхэ һүбэ хаанашье харагданагүй. Хашаа хорёонь сэбэрлэгдэнхэй. Аятай зохидоор жэрылдэн табигдаһан мантан томо сомоонуудынь нюдэндэ зохидоор харагдана.

Дугаржап Чимитович хани нүхэр Долгор Доржиевнатайгаа 4-дэхи жэлээ энэ отарада хүдэлжэ байдаг.

Ахалагша хонишон Дугаржап Чимитов үндэр наһатай болобошье, солбон сарюун зандаа. Хорин жэлэй турша хонишоноор ажаллана. Жэлһээ жэлдэ түсэб даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг. Энэ жэлдэшье яһала һайн үрэ дүнгүүдтэй. Хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлһэн.

— Саг болзор соонь искусственна үрэжүүлгэ хээд, зоотехническэ эрилтые наринаар сахяад байбал, хурьгадшье абтаха ёһотой. Тэрэ хурьгадаа бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ гээшэ бүришье харюусалгатай хэрэг,—гэжэ түрүү хонишон хөөрэнэ.

Совет засагай тогтоһоор 50 жэл болохонь. Агууехэ Ленинэй түрэһэнһөө хойшо 100 жэл 1970 оной апрель һарада гүйсэхэ. Энэ ехэ үдэрнүүдые ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтахын түлөө Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой ажалшад республика соогоо эгээл түрүүлэн социалис мүрысөө үүсхэбэ.

Нүхэр Чимитовэй бригадынхид энэ түүхэтэ үдэрнүүдые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүн лэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абанхай. 100 хонин бүриһөө 105 хурьга абажа, тус бүриһөөнь 3 килограмм ноохо хайшалхабди гэжэ нэтэн дуугаар мэдүүлнэд. Мүнөө хонидынь тобир тарганууд, зунай үедэ үдэр, һүни гэнгүй һайнаар адуулжа, горитойхон хүсэ шадалтай болгоһон. Богони болзор соо һайн шанартайгаар үрэжүүлгээ үнгэргэһэн.

Дүй дүршэл ехэтэй суута хонишоной ажал хэрэг хододоо үндэрөөр сэгнэгдэжэ байдаг. Үнэтэ бэлэг, шагнал хайрада саг үргэлжэ хүртэдэг.

Һаяхан нүхэр Чимитов Ленинэй орденоор шагнагдаа.

Г. ШЕПИН.

Мухар-Шэбэр.

ҺАЙНДЭРЫЕ ЯМАРААР УГТАХАТНАЙБ?

Октябриин һайндэрые угтуулан, республика доторнай социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байнхай. Энээнтэй дашарамдан, манай газетын корреспондент Баргажан ... хонходожо, эндэхи Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь нүхэр В. А. Будаевтай хөөрэлдэжэ, хэдэн асуудалнуудта харюу абаба.

Корреспондент: Владимир Анатольевич, танай колхозойхид Октябриин 49 жэлэй ойе ямар бэлэгтэйгээр угтажа байнабта. Малшадай дунда мүрысөөн хэр үргэнөөр дэлгэрнэб?

В. А. Будаев: мүрысөөн үргэдэлээл байгша. Колхоздомнай ажалаараа алдаршажа байһан хүнүүд олон. Хоёрдохи фермын һаалишад гүрэндэ һү худалдалгаар жэлэйнгээ түсэбые 112 процент дүүргэнхэй. Энэ фермынхид жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 1121 килограмм һү һаагаа. Тиихэжэ үрэжэлэйхид мүнөө жэлдэ һайн амжалта түйлаа юм. Имагтал эндэхид зунай бэлшээриин һаада үнеэдээ һүниндөө адуулалгажа, һаалияа дээшэлүүлхын тулада горитой оролдолго гаргаа. ...энэйл ашаар түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ шадаба ха юм.

Түрүү һаалишад тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй. Һаяхан мүрысөөнэй дүн гаргахадамнай, Сындыма Дашиева, Александра Гармаева, Елизавета Содномова гэгшэд эгээл ехэ амжалта түйлаһан, үнеэн бүриһөө 1800—1900 килограмм һү һааһан байгаа. Эдэнэр һайндэрые бэлэдхэлтэйгээр угтахые оролдожо, һайнаар ажаллана.

Корреспондент: нёдондонойхиһоо һү тушаалгые хэр дээшэлүүлһэн байнабта?

В. А. Будаев: үнгэрэгшэ жэлэй энэ хаһада 8600 гаран центнер һү гүрэндөө худалдаа һэмди. Мүнөө жэлдэ нёдондонойхиһоо 1200 центнерээр үлүүлээбди. Колхозой правлени, партийна комитет мүнөө үедэ һаалишад, мал адуулагшадай урда тодорхой зорилго табижа, жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын хойноһоо хүсэжэ байна. Хэрбээ тэдэнэй һайнаар хүдэлбэл, жэлэй эсэслэтэр хамта 13 мянган центнер һү гүрэндөө худалдажа, түсэбөө дүүргэхэ байнабди.

Корреспондент: мяха худалдалгаар түсэбөө дүүргэһэн гүт?

В. А. Будаев: гурбан кварталай даалгабаряар 3280 центнер мяха гүрэндөө худалдаха байгаабди. Тэрэмнай үлүүлэн дүүргэгдэнхэй, хамта 3318 центнер мяхан тушаагдаад байна. Мүнөө ямар зорилго табигданаб гэбэл, үшөө 1500 центнер мяха худалдажа, жэлэйнгээ түсэбые бэелүүлхэ байнабди. Гүрэндэ тушаагдаха малые шахан тарталуултада һайнаар ажаллажа байһан малшад колхоздомнай бии. Жэшээлхэдэ, малшан Баясхал Эрдынеев эбэртэ бодо малаа һайсахан таргалуулна. Тэдэнэйнгээ шэгнүүрые хоног бүридэ 900—1000 граммаар нэмээдэг юм. Санжа Базаровшье амжалтатай. Бэлшээриин хаһада хашарагуудаа 800—900 граммаар нэмээжэ үрдеэ. Шахагдажа байһан мал үбэлэйнтөө байрануудта асарагданхай. Иигээд талха тарянай зүйл үгэлсэжэ, һайн тэжээл дээрэ байлгаад, түргөөр таргалуулжа гүрэндөө ябуулхамнай.

— Малай үбэлжэлгэдэ ямар бэлэдхэл хэгдэнэб?

— Үбһэ тэжээлэй талые хэлэхэ болоо һаа, нёдондонойхиһоо бага бэшэ. Дүшөөд мянган центнер үбһэн бэлдэгдэнхэй. 6100 тонно шэмэтэ тэжээл дарагдаа. Энэ намар колхозоймнай кукурузашад муу бэшэ ургаса хуряажа, силос ехээр даража абанхай. Артелиимнай түрүү кукурузашан Анатолий Кожевин 113 гектар полиһоо дунда зэргээр га бүриин 190 центнер кукуруза хуряагаа. Цырен Раднаевай даадаг звено гектарай 110—120 центнер ургаса абаа һэн. Имэл даа. Тиигээд ниитынгээ малда үбһэ, шэмэтэ тэжээлһээ гадна, солоомо суглуулха, зелёнко бэлдэхэ байнабди. Энэ хүдэлмэри мүнөө түлэг үнгэргэгдэнэ. Поли дээрэһээ суглуулагдаһан һолоомоёо шадаал һаа, малай байрануудта ехээр зөөжэ абахабди. Тэрэмнай энэ үбэлдөө һайнаар буйлуулагдажа, малда эдюулэгдэхэ юм. Талха тарянай зүйлшье ниитымнай малда байха. Энэ жэлдэ ороохо тарянай ургаса яһала һайн. Сагай уларилай мууханшье һаа, колхоздомнай дунда зэргээр гектарай 13,8 центнер ороохон хуряагдаа тэхэ гү, али хамта 52 мянган центнер таряа абаабди. Тэрэнэйнгээ таба мянгые гүрэндөө худалдаад, бэшэнһээнь үрэһэ хүрэнгөө хаажа абаад, колхознигуудтаа хубаарилха, малда эдюулхэ таряа үлөөжэ байгшабди.

Гадна артелиимнай фермэ, отара бүхэндэ малай байранууд заһагдана, дулаалагдана гээшэ. Хонишод үбэлэйнгөө түл абалгада һайнаар бэлдэхые оролдодог. Мүн энэ жэлдэ үнеэдэй байрануудые барижа, ашаглалгада оруулхабди. Тиихэдэ колхозоймнай гэшүүд Октябриин революциин 50 жэлэй ойе амжалтатайгаар угтахын тулада барилга үргэнөөр ябуулха гэлсэбэ. Энэ үе болотор хүдөөгэй клуб, больница баригдаха юм.

ТАЛЫН БУЛАГТА

— Талын Булагта угаа баян ургаса хуряагдаа, — гээд тоогые даагша Шагдар Батуевич Балданов зүб лэ хэлээ даа. Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой алишье бригаднуудтань баян ургаса хуряагдаа. Гүрэндэ таряа худалдалгаар түсэб гурба дахин шахуу дүүргэгдээ.

Мүнөө эндэхид ехэ зорилго урдаа табижа байгша. Һайндэрэй урда тээ тарян хурягдажа дүүрээ һэн. Теэд хэды ехэ һолоомо һүрилэгдэхэ, хэды олон гектарта зелёнко хуряагдаха байнаб—энэ хүдэлмэриие механизаторнууд лэ эмхидхэнэ. «Ажалаа бүтээсэтэйгээр эмхидхэбэл, октябриин һайндэр болотор зелёнкоёо хуряажа, үрэһэ хүрэнгөө хаажа дүүргэхэбди» гээд механизаторнууд мэдүүлдэг.

Талын Булагай стан дээрэхи электрын гал һүниндөө миралзана. Орой болотор үрэһэнэй тарян сэбэрлэгдэнэ. Таряа сэбэрлэдэг машиные хүдэлгэгшэд Б. Цыденов, В. Олзоев гэгшэд 10 мянган центнер үрэһэнэй шэниисые һаяын үдэрнүүдтэ сэбэрлэжэ дүүргэхэ зорилготой.

А. АФАНАСЬЕВ.

НИКОЛАЕВ. 61 Коммунарай нэрэмжэтэ судна бүтээлгын заводой коллектив оронойнгоо залуушадта зорюулан, рефрижераторна суднануудые бүтээдэг. Зураг дээрэ: «Василий Суриков» гэжэ шэнэ рефрижератор далайда гарахаяа байна. Энэ судна хараалагдаһан болзорһоо 18 үдэрөөр урид дүүргэгдээ.

ТАСС-ай фотохронико.

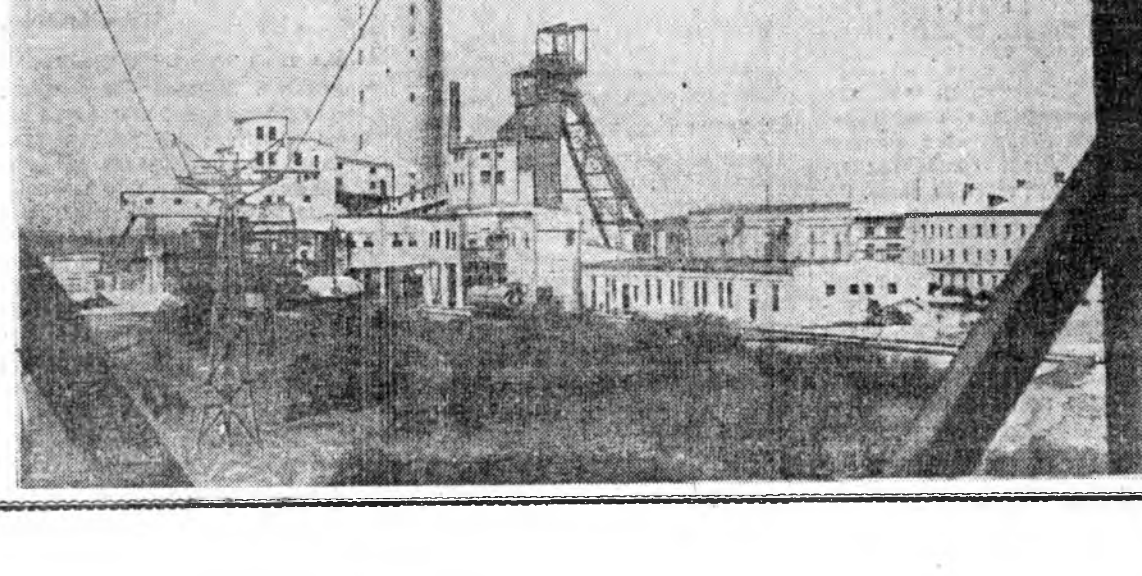

ДОНЕЦКЭ ОБЛАСТЬ. «Пролетарскуголь» трестын № 2 «Мушкетовская-Заперевальная» гэжэ түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй шэнэ шахта һаядаа нүүрһэ үгэжэ эхилхэнь. Жэл соо 750 мянган тонно нүүрһэ үгэхэ юм. Зураг дээрэ: «Мушкетовская-Заперевальная» гэжэ шэнэ шахта.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ДОЛГИН ХҮСЭТЭЙГӨӨР ЭБХЭРЭГ ЛЭ!

Үсэгэлдэр манай газетэдэ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой коллективүүдэй абаһан социалис уялганууд толилогдобо. Эдэ коллективүүд патриотическа ехэ үүсхэл гаргаа. Тэдэнэр Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй алдарта ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень уряалжа, республикын хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаба. Тэдэнэй бэедээ даажа абаһан уялгань бага бэшэ. «Бээ шэмхэжэ үзөөд», бэелүүлхэ байһандаа лаб найдаһандаа иимэ үүсхэл гаргаһаниинь мэдээжэ. Уялганууд соонь дэлгэрэнгы, тодорхой хэмжээнүүд хараалагданхай. Ерэхэ жэлдэ али бүхы ургамалнуудай баян ургаса түйлаха, адууһа малайнтаа тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэришэдэй оюун болбосорололйнь, ажаһуудалайнь эрилтэнүүдые үлэмжэ һайнаар хангахын тулада һургуулинуудые, хүүгэдэй болон соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудые бариха гэхэ мэтэ һайшаалтай хэрэгүүд бүтээгдэхээр түсэблэгдэнхэй.

Һонирхолтой нэгэ жэшээ харуулмаар. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 300 гаран хүнэй һууха һууритай культурын ордон барижа байнхай. Колхозой культурын ордон! Энээн тухайда гүнзэгыгөөр бодожо үзэмөөр. Энэ хадаа мүнөө манай колхозно хүдөө тосхоной алишье талаараа урагшаа ямар ехэ үргэн далайсатайгаар алхалжа ябаһыень эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ. Экономическа талаараа бата бэхи үндэһэ һууритай болоогүй колхоз иимэ культурын ордон барижа шадаха юм аал! Энэ хадаа колхозно байгуулалтын һүртэйгөөр һалбаран мандажа байһыень баримтална.

Эдэ бүхы гайхамшагта үзэгдэлнүүд манайда Агууехэ Октябриин хубисхалай илан мандаһанайнь бодото аша үрэ мүн. Түүхын тон богонихон болзор соо — миил 50 жэлэй туршада инаг һайхан Эхэ орон доторнай үнэхөөрөө түйлай ехэ хубилалтанууд болоо ха юм. Түүхэтэ иимэ амжалтануудай түйлагдаһанда совет хүн бүхэнэй зүрхэн баяраар билтаран байнхай. Иимэ ехэ зол жаргал заяаһан Агууехэ Октябриин революциин алдарта ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөөнэй долгиной хүсэтэйгөөр долгилжо байһаниинь ойлгосотой.

«Эрдэм» совхоз Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз хоёрой эхилһэн һайн һайхан үүсхэлые республикын ажахы бүхэнэй үргэнөөр дэмжэхэ байһаниинь лабтай. Тэдэнэй үүсхэлые үнэн зүрхэнһөө дэмжээд, тодорхой уялга абаһан бэеэрээ, хүршэ ажахыгаа социалис мүрысөөндэ уриһан тухай мэдээсэлнүүд манай редакцида орожо захалба. Энэ тон зүб, ехэ һайшаалтай. Октябриин хубисхалай 50 жэлэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаагүй, социалис мүрысөөндэ оролсоогүй нэгэшье коллектив, нэгэшье ажалшан байха ёһогүй. Зүгөөр мүрысөөндэ ороходоо коллектив бүхэн, хүн бүхэн социалис уялга бэедээ даажа абаха болоно. Эдэ уялганууд ехэ, бардам барюубшатай, алдарта ойн нэрэ түрэдэ хүрэмөөр аад, заабол бэелүүлмээр байха ушартай. Үсэгэлдэрэйхиһөө мүнөөдэр, мүнөөдэрэйхиһөө үглөөдэр бүри ехэ амжалта түйлаха гэһэн зорилготойгоор совет хүнүүд ажалладаг заншалтай ха юм. Тэрэшэлэн ерэхэ жэлдэ, ойн баярай жэлдэ, ажахы бүхэн энэ онойхиһоо һураггүй ехэ амжалта түйлаха зорилготой. Иимэ арга боломжо колхоз, совхоз бүхэндэ дүүрэн бии.

Энэ жэлдэ али бүхы ургамалнуудай баян ургаса абтаа. Ажахы бүхэн адууһа малдаа лаб хүрэхэ бүдүүншье, шэмэтэшье, шүүһэтэшье тэжээл бэлдэнхэй. Малаа тарганаар ондо оруулха, үбэлэйшье сагта һү ехээр һааха, малаа шахажа таргалуулха арга нүхэсэл бүрин бии. Ерэхэ хабарай тарилгада хүсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэшье хаагданхай. Бодото эрхэ нүхэсэлнүүд, арга боломжонууд тухай хуряангыгаар тэмдэглэхэдэ иимэ байна. Эдэ арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхын тулада үүсхэл оролдолго гаргаха, үнэн зүрхэнһөө тэмсэхэ, социалис мүрысөө үргэн далайсатайгаар, үрэ дүн ехэтэйгээр дэлгэрүүлхэ шухала.

Сэхыень хэлэхэдэ, социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ ехэхэн дутуу дунданууд бии. Энэ шухалын шухала хэрэгтэ ёһын тэдыгээр хандадаг ушарнууд дайралдадаг. Ямар уялга абаһанаа, хэнтэй мүрысэжэ байһанаа мэдэдэггүй коллективүүд, ажалшад байдаг ха юм. Тиимэ аад, харин мүрысэнэбди гэжэ хэлсэхэ. Олонхи ушарта мүрысөөнэй дүн гаргагдадаггүй. Хэнэй илаһаниинь, хэнэй гээгдэжэ ябаһаниинь огто мэдэгдэдэггүй. Социалис мүрысөөнэй гүн удхые нигэжэ хазагайруулха гээшэ тон буруу. Иимэ дутагдалые мүнөө дабтажа огто болохогүй.

Түбхын түрүүндэ олониитэ ажалшадай дунда хаана яанагүй социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ, мүрысөөнэй дүнгые саг соонь гаргажа байха, илагшадые али болохоор урмашуулха, гээгдэгшэдтэ туһа хүргэжэ, бултадаа амжалтатайгаар урагшаа дабшахые оролдохо шухала. Ямар уялга абаһанаа, хэнтэй мүрысэжэ байһанаа коллектив бүхэн, ажалшан бүхэн һайн мэдэхэ зорилготой. Мүнөө республикын аймагууд хоорондоо социалис мүрысөөнэй хэлсээ баталжа байна. Энэ ехэ һайн гээшэ. Зүгөөр энээндэ ёһо тэдыгээр хандажа болохогүй. Урдань Мухар-Шэбэрэй Бэшүүрэй хоёр аймаг хоорондоо муу бэшээр мүрысэдэг байһан юм. Тэдэнэй түлөөлэгшэдынь хирэ хирэ болоод бэе бэедээ ябалсажа, мүрысөөнэйнгөө дүнгүүдые шалгалсадаг, түрүү дүй дүршэлөө дамжуулан абалсадаг, дутуу дундануудаа нүхэрэй ёһоор шүүмжэлэлсэдэг, бодото туһаламжа бэе бэедээ хүргэлсэдэг байгаа. Итэжэл мүрысэхэ ёһотой ха юм.

«Эрдэм» совхозой коллектив Суулгын, Бэшүүрэй, Борьёогой совхозуудай коллективүүдые социалис мүрысөөндэ уряалба. Тэдэнэй жэшээгээр бүхы бусад совхозуудай хоорондо, бүхы колхозуудай хоорондо социалис мүрысөөнэй дэлгэрхэнь лабтай. Энээнһээ үргэлжэлүүлэн тарян ажалай бригаданууд, фермэнүүд болон отделенинүүд, һаалиин гүүртэнүүд болон хонишодой отаранууд — коллектив бүхэн хоорондоо мүрысэхөөр зоригжонхой. Гадна һаалишан һаалишантайгаа, хонишон хонишонтойгоо, гахайшан гахайшантайгаа гэхэ мэтээр, ажалшан бүхэн мүрысэхэ болоно. Агууехэ Октябриин революциин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй далайсань иимэ үргэн байха зэргэтэй.

Агууехэ Октябриин хубисхалай 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ коллектив болохын түлөө, коммунис ажалай коллектив ба ударник гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй болохын түлөө хүдэлөөн Эхэ орон доторнай үргэнөөр дэлгэрээд байна. Манайшье республикын түрүү промышленна предприятинуудай дунда иимэ хүдэлөөн дэлгэрэнхэй. Коммунис ажалай коллектив гэжэ хүндэтэ нэрэ зэргэ олоһон промышленна предприятинуудшье бии. Энэ гайхамшагта хүдэлөөе тэрэшэлэн хүдөө нютагуудта үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ партиин райкомуудай, партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинуудай нангин зорилго болоно.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой коллективүүдэй гаргаһан үүсхэлые хаа хаанагүй эдэбхитэйгээр дэмжэжэ, Агууехэ Октябриин хубисхалай 50 жэлэйнь ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөө үргэн далайсатайгаар, үрэ нүлөө ехэтэйгээр дэлгэрүүлэе!

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГАЙ ТҮНХЭНЭЙ ДУНДА ҺУРГУУЛИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республика дотор арадай гэгээрэлые хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь түлөө, байгуулагдаһаар 150 жэл гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Түнхэнэй аймагай **Түнхэнэй дунда һургуулиие** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1966 оной октябриин 20.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Т. Н. ВЛАСИНАДА БУРЯАДАЙ АССР-эй ҺУРГУУЛИИН ГАБЬЯАТА БАГШЫН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Арадай гэгээрэлэй талаар габьяатай байһанайнь түлөө, Түнхэнэй аймагай Түнхэнэй дунда һургуулиин байгуулагдаһаар 150 жэлэй ойтой дашарамдуулан, энэ һургуулиин багша нүхэр **Власина** Тамара Николаевнада Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1966 оной октябриин 20.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. А. ОШОРОВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Багшын хүдэлмэри үрэ ехэтэйгээр хэһэнэйнь түлөө, Түнхэнэй аймагай Түнхэнэй дунда һургуулиин байгуулагдаһаар 150 жэлэй ойтой дашарамдуулан, энэ һургуулиин багша нүхэр **Ошорова** Анна Абидуевнае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1966 оной октябриин 20.

ТАСС-ай мэдээсэл

«МОЛНИЯ-1»—ЗАМДА ГАРГАГДАБА

Газарые тойрон дабшадаг хэмэл одонуудые — активна ретрансляторнуудые хэрэглэн хүдэлжэ байһан радио-холбоо байгуулгын ба телевидениин оньһо түхеэрэлгэнүүдые тааруулха, наримжуулан һайжаруулха программын ёһоор хэлхеэ холбоо байгуулха «Молния-1» гэжэ үшөө нэгэ хэмэл одон 1966 оной октябриин 20-до Советскэ Союзһаа табигдажа, угаа жомбогор замда гаргагдаба.

Тооололго-согсолололгын центрэй даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор эгээн холонь хойто полушарида 39 мянга 700 километрэй, эгээн дүтэнь урда полушарида 485 километрэй замда хэмэл одон гаргагдаһан байна.

Хэмэл одон 64,9 градус һөөлжүүгээр ниидэжэ, 11 час 53 минутын турша соо газарые тойрохо юм.

Телевидениин болон холын, олон шэжэмтэй радио-холбоо байгуулха программануудые дамжуулха ретрансляционно аппаратура, тэрэшэлэн командна-хэмжэлгын комплексын, зүг шэгээ ололгын, хэмэл одоной зам залалгын болон элшэ хүсөөр хангалгын оньһото аппаратуранууд хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Хэлхеэ холбоо байгуулха хэмэл одон дээрэ тодхогдоһон бүхы аппаратура бултадаа гэмгүй һайнаар хүдэлнэ.

Холын газарта хоёр талын телевизионно болон телефонно-телеграфна радио-холбоо байгуулха оньһо түхеэрэлгые саашадань тааруулан һайжаруулха, туршажа үзэхын тулада тэрэниие ашаглаха гээшэ «Молния-1» гэжэ хэлхеэ холбоо байгуулха хэмэл одо табилгын гол зорилгонь болоно.

«Молния-1» гэжэ хэмэл одые хэрэглэн, холбоо барисаа байгуулха сеанснууд хараалагдаһан программын ёһоор бэелүүлэгдэхэ байна.

ТАСС-ай мэдээсэл

„КОСМОС-130" НИИДЭБЭ

Газарые тойрон дабшаха «Космос-130» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1966 оной октябриин 20-до Советскэ Союзһаа табигдаба.

1962 оной мартын 16-да ТАСС-ай соносхоһон программын ёһоор, замбуулинай дайдые саашадань шэнжэлхэдэ хэрэгтэй болохо научна аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Хэмэл одон иимэ замда гаргагдаа:

— түрүүшээр 89,8 минутын турша соо Газарые тойрохо;

— газарай нюрууһаа эгээн холонь (апогей) 340 километртэ;

— газарай нюрууһаа эгээн дүтэнь (перигей) 211 километртэ;

— 65 градус һөөлжүүгээр ниидэхэ.

Научна аппаратураһаа гадна, хэмэл одон дээрэ иимэ юумэнүүд бии: 19,995 мегагерцын частота дээрэ хүдэлдэг радиопередатчик; замыень наринаар хэмжэхэ радио-түхеэрэлгэ; приборнууд болон научна аппаратурын хүдэлмэри тухай мэдээнүүдые газарта дамжуулха радиотелеметрическэ оньһо түхеэрэлгэ.

Хэмэл одон дээрэ тодхогдоһон аппаратура гэмгүй һайнаар хүдэлнэ.

Абтаһан мэдээнүүдые тооололго-согсолололгын центр шэнжэлжэ байнхай.

МЭДЭЭСЭЛ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум РСФСР-эй Хүдөөгэй барилгын республиканска министерство эмхидхэн байгуулаад, нүхэр Валентин Михайлович **Гущинине** РСФСР-эй Хүдөөгэй барилгын министр болгон томилбо.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦК-гай сентябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн

ШЭНЭ ГУРИМААР, ШЭНЭ ЭРИЛТЭЭР

„Теплоприбор" заводой партийна организациин дүй дүршэлһөө

ҮНГЭРҺЭН ЖЭЛЭЙ сентябрь һарада болоһон партиин Центральна Комитедэй Пленум дээрэ промышленность болон барилга хүтэлбэрилгые һайжаруулха тухай тон шухала асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Тингэжэ предприятинуудые бүлэг булэгөөрнь удаа дараалан түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда оруулжа эхилхэ гэжэ шиидхэгдэһэн байна.

Иимэ гуримда манай республикын промышленна предприятинуудһаа эгээн түрүүлэн «Теплоприбор» завод оруулагдаба. Һүүлшын хэдэн жэлэй туршада нэгэ жэгдээр, экономическа һайн үрэ дүнтэйгөөр ажаллаһанайнгаа түлөө заводой коллектив энэ эрхэ олоһон байха юм.

Байгша оной июлиин 1-һээ завод түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда оруулагдахань гэжэ мэдээжэ болоходо заводой партийна организаци, ажахын хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала удха шанартай хэрэгтэ анхаралтайгаар бэлдэжэ эхилһэн юм.

Инженернүүд, технигүүд болон хүдэлмэришэдые үргэнөөр хабаадуулжа, заводой дирекци болон партийна бюро предприятиингаа финансово-экономическа байдалые алишье талаһаань шалгажа, шэнжэлжэ оробо. Материально-техническэ хангалгын асуудалнууд хүсэдөөр элирүүлэгдэһэн, предприятиин гол болон эрьесын фонднуудта мүнгэ зөөри хэрэгтэй соонь һомолхо, урмашуулгын фонд хайшан гэжэ бии болгохо, хубааха тухай дурадхалнууд оруулагдаһан байна.

Гадна энэ шэнжэлэлгын үедэ заводой үйлэдбэридэ һаад татадаг зарим участогууд тодорхойлогдоһон, тэдэнэй хүдэлмэри һайжаруулха тушаа тусхай түсэб зохёогдоо бэлэй.

Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, заводой партийна бюро нииитэ-политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха хэмжээ ябуулганууды хараалба. Түсэблэлгын болон материальна урмашуулгын шэнэ гуримда оролготой дашарамдуулан, коммунистнуудай зорилго тухай асуудал нэн түрүүндэ партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Үйлэдбэри дээрэ коммунистнуудай түрүү үүргэ дээшэлүүлхэ, ажалай болон ажаһуудалай эрхэ байдал һайжаруулха хэмжээнүүд тухай коллективэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха тухай ехэ хөөрэлдөөн энэ суглаан дээрэ болоһон байгаа.

Энэньшье ойлгосотой бээзэ. Алишье хэрэгтэ амжалта туйлаха гээшэ тэрэнэй удха шанарые хүдэлмэришэдэй ямараар ойлгоһонһоо, тэрээндэ тэдэнэй хэр зэргэ эдэбхитэйгээр хабаадалгаһаа гол түлэб дулдыдадаг ха юм.

Тиимэһээ хүдэлмэришэдэй дунда хүмүүжүүлгын, ойлгуулламжын хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ заводой партийна организаци гол анхаралаа табина. Эндэхи агитколлектив 35 агитаторнуудһаа (олонхинь коммунистнууд юм) бүридэнэ. Тэрэниие инженер-экономист Н. А. Чернова хүтэлбэрилдэг.

Агитколлективэй хүдэлмэридэхи онсо нэгэ зүйлынь гэбэл, агитаторнуудые али нэгэн асуудалаар мэргэжүүлхэ гэһэн зорилго болоно. Зарим агитаторнууд имагтал экономикын асуудалнуудаар, нүгөөдүүлынь — уласхоорондын байдалаар гэхэ мэтэ болон бусад асуудалнуудаар ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа мэргэжэнэ. Гадна дүй дүршэлтэй агитаторнуудһаа, бэрхэ мэргэжэлтэдһээ заводой ажалшадай дунда ажахын шэнэ хубилалтын удха шанар ойлгуулха тусхай бүлэг байгуулагдаһан байгаа. Тус бүлэгэй гэшүүд заводой эдэбхитэдтэй, агитаторнуудтай, мэргэжэлтэдтэй хамтаржа, 24 часай программатай семинарта һураба. «Түсэблэлгын болон материальна урмашуулгын шэнэ гурим», «Оперативно-үйлэдбэриин түсэблэлгэ эмхидхэлгэ», «Ажахын тоосоон гэшэ юун гэшэб?» гэһэн темэнүүдээр түсэблэлгын таһагай начальник А. Т. Журавлева, заводой главна инженер Ю. В. Музыка, заводой директор П. С. Сытов болон бусад элидхэлнүүдые хэһэн байна.

Семинарнууд, һургаал заабари үгэлгын зүблөөнүүд дээрэ али нэгэн асуудалаар хайшан гэжэ хөөрэлдөө үнгэргэхэб, ямар материалнуудые, харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые хэрэглэлтэйб гэжэ зүбшэн хөөрэлдэдэгынь, дурадхалай үгтэжэ байдагынь һайшаалтай. Агитаторнуудта, эдэбхитэдтэ туһаламжа болгон заводой ажал хэрэг, мүн социалис уялгануудай дүүргэлтын ябасые харуулһан экономическа шэнжэлэлэй тусхай бюллетень квартал бүхэндэ гаргагдадаг болонхой. Энэнь ээлжээтэ хөөрэлдөөгөө үнгэргэхэдэнь тэдэнэртэ ехэ туһатай байдаг.

Агитаторнууд А. Н. Андрюшенко, З. Я. Пойпванова, А. И. Прошин, А. Т. Сукнев, Ю. Г. Ильков болон бусад хүдэлмэришэдэй дунда хүндэтэй болонхойнууд. Тэдэнэр экономическа урмашуулга тухай хөөрэжэ үгэхэдөө, энэмнай гансахан лэ хүдэлмэришэдые материальна талаарнь урмашуулха бэшэ, мүн предприятиие саашадань үргэлжэдэнь хүгжөөхэ, социально-культурна хэмжээ ябуулганууды бэелүүлхэ шухала фонднуудые байгуулха зорилготой юм гэжэ тодо һонороор хэлэжэ, ойлгуулжа үгэдэг.

Олоной дунда нииитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхадаа техническэ хэрэгсэлнүүдые — фотографи, кинофильм гэхэ мэтые хэрэглэхэ талаар агитколлективэй, партийна бюрогой хүдэлмэриин дүй дүршэл һонирхолтой.

Жэшээлхэдэ, табан жэлэй түрүүшын жэлдэ заводой коллективэй ямараар хүдэлжэ байһаниие, социалис мүрысөөндэ илагшадай дүй дүршэл харуулһан «Манай заводой ажал хэрэг» гэһэн богонихон фильмые хүдэлмэришэд ехээр һонирхон хараһан, һайшааһан зэргэтэй.

Заводой үнинэй хүдэлмэрилэгшэдэй, социалис мүрысөөндэ илагшадай, эрхим уралан нарижуулагшад болон ухаалан зохёогшодой нэрэ, алдар, обог, ажал хэрэгынь эндэхи хүн бүхэндэ һайса мэдээжэ. Эдээн тухай тусхай фотостенднүүд, фотогалерейнүүд хөөрэжэ үгэдэг.

«Советскэ юумэ бүхэн хадаа эрхим шанартай байха ёһотой» —иимэ темээр хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө, агитаторнууд имагтал бүтээн гаргаха продукциин шанар һайжаруулхын түлөө хүдэлмэришэдые уряалдаг бэшэ, мүн өөһэдынгөө заводой маркын түлөө тэдэнэй сэдьхэл зүрхэндэ омогорхол түрүүлхые оролдодог ваншалтай. Агитаторнуудай бэлдэһэн тусхай карта дээрэһээ «Теплоприбор» заводой маркатай продукциин хайшаа, ямар оронуудта ошодогынь элитээр хаража болоно. 1963 ондо заводой продукци долоон гүрэндэ эльгээгдэдэг байбал, харин энэ жэлдэ хилын саанахи 37 гүрэндэ эльгээгдэнэ.

Хүмүүжүүлгынгээ хүдэлмэридэ агитаторнууд бусадшье онол арганууды үргэнөөр хэрэглэнэ. «Сахилгаан» хуудаһанууд гаргагдажа, хэн һайнаар хүдэлнэб, хэн голодоһо гарганаб гэжэ ходо бэшэгдэжэ, нэрэ, обогынь бусадта мэдээжэ болгогдожо байдаг.

Ажахыда нэбтэрүүлжэ байгаа түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримай удха шанарые олондо ойлгуулхынгаа хажуугаар заводой партийна организаци кадрнуудай экономическа һуралсал нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэ горитойхон анхарал хандуулна.

Энээнэй урда тээ шэнэ ерэһэн хүнүүдые һургаад лэ дүүрэдэг байһан. Харин мүнөө үедэ урдань «бэрхэ хүдэлмэрилэгшэ» гэжэ тоологдодог зоншье һуралсажа эхилээ. Хоёрдохи хүдэлмэришэн бүхэн мэргэжэлээ дээшэлүүлһэн, олон хүн түрүү дүй дүршэлэй болон тусхай курсануудта һуража гараа. Мүнөө үедэ 56 хүн институтуудта, 34—техникумүүдтэ, 217 хүдэлмэрилэгшэд үдэшын дунда һургуулинуудта һурана.

Завод дээрэ ажахын шэнэ реформо нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ харуулан ойлгуулха зүйлнүүд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Харуулан ойлгуулха агитаци түхеэрхэ талаар завод дээрэ уран һайханай тусхай совет байгуулагданхай. Техническэ эстетикын түлөө харюусалгатай заводой мэргэжэлтэдтэй, үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй, дүй дүршэлөөр баян агитаторнуудтай нягта холбоотойгоор тус совет хүдэлмэреэ эмхидхэнэ.

Социалис мүрысөөнэй дүн, үйлэдбэрилэгдэһэн продукциин шанар үдэр бүри тусхай стенд дээрэ харуулагдана. Предприяти дээрэ ажахын тоосоо нэбтэрүүлгэдэ зорюулагдаһан плакадууд, диаграмманууд хүн зоной анхарал татадаг. Эндэхи тоо, баримтануудые агитаторнуудай хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө шадамараар хэрэглэдэг болоһо байһаниинь тон һайшаалтай. Хүдэлмэришэдэй анхаралые тэдээндэ үшөө дахин хандуулна ха юм.

Шэнэ гуримаар хүдэлжэ эхилхэһээ хойшо заводой хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи, үүсхэл улам ургажа, шэнэ амжалта туйлаха арга боломжо олгобо. Шэнэ эрхэ байдалда хүдэлжэ байһан июль — сентябрь һарануудай дүн абажа харабал, үйлэдбэрилһэн продукция хэрэглэгшэдтэнь эльгээхэ түсэбөө 101 процент дүүргэһэн байна. Даалгабариһаа гадуур 17 мянган түхэригэй продукци саашань ябуулагдаа. Продукциин өөрынь үнэ сэн 41 мянган түхэригөөр хямдараа. Олзо оруулха түсэб 154 процент дүүргэгдээ гэхэ гү, али хараалагдаһанһаа үлүүлэн, 179 мянган түхэригэй сэбэр олзо абтаба. Энээнэй ашаар шагналай фонд нилээд нэмэбэ.

Совет засагай тогтоһоор табин жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, «Теплоприбор» заводойхид табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй туршада промышленна продукци үйлэдбэрилгээ 33 процентээр ехэ болгохо, даабариһаа гадуур 100 мянган түхэригэй сэбэр олзо абаха гэһэн уялга абанхай.

Түсэблэлгын болон материальна урмашуулгын шэнэ гуримда ороһоор түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, предприятияа нэгэ жэгдээр, экономическа һайн аша үрэтэйгөөр хүдэлгэхэ тушаа партийна организаци, эндэхи коммунистнууд шухала хэмжээнүүдые саашадаашье абаха, оролдохо байна.

И. ПАРФЕНОВ,
КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой инструктор.

ЭМНЭЛГЭ ЭРИД ҺАЙЖАРУУЛХА

Һаяхан Буряадай профессиональна союзуудай областной соведэй V пленум боложо, ажалшадай элүүрые хамгаалга һайжаруулха, хүдэлмэришэдэй үбшэлхэ ябадал үсөөрүүлхэ тушаа хараалагдаһан хэмжээнүүдэй хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байһан тухай асуудал зүбшэн хэлсээ.

Үнгэрһэн долоон жэл соо республикын больницануудай оро һуури нилээд олошороо. Тусхайлбал, городуудта 1447, хүдөөдэ—1068 хүнэй һууритай шэнэ больницанууд байгуулагдаа, хуушануудынь үргэдхэгдоо. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада манай республикада 252 врачнууд ерээ, эмшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ хүдэлмэри һайжаруулагдаа. Городойхид хүдөөгэй эмхинүүдые шефтээ абажа, бодото туһаламжа үзүүлдэг болоо.

Ажалшадые һайнаар хангадаг болоһон дээрэһээ үбшэнэй шалтагаанаар ажалһаа һаатаха ябадал нилээд үсөөрбэ.

Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, профсоюзай комитедүүд болон медицинын хүдэлмэрилэгшэд элүүр мэндые хамгаалха талаар анхарал оролдолгоёо һайса гаргаһан байна.

Энэ талаар локомотив-вагон заһабарилгын завод, «Забайкаллес» комбинадай зарим предприятинууд, эдеэ хоолой промышленностиин, коммунально-ажаһуудалай хангамжын предприятинууд һайн үрэ дүнгүүдтэй.

Гэбэшье үбшэнэй шалтагаанаар, мүн үйлэдбэри дээрэ гэнэ оһол гаргажа бэеэ гэмтээһэнэй уршагаар ажалһаа һаатаха ябадал олон. Ушар тиимэһээ социальна страхованиин мүнгэ зөөри гаргашалха түсэб хараалагдаһан хэмжээнһээ хододоо хэтэрүүлэгдэнэ. Илангаяа «Электромашина» завод, нооһо сэбэрлэхэ фабрика дээрэ, мүн худалдаа наймаанай болон эд хэрэглэгшэдэй кооперациин болон хүдөө ажахын предприятинуудта үбшэнэй шалтагаанһаа олон һара үдэр гээхэ ябадал тон ехэ.

Ажалшадай элүүрые хамгаалха, ажал хүдэлмэриин эрхэ нүхэсэлые һайжаруулха хэмжээнүүдые бэелүүлхэ тушаа бодото ударидалга хангаагүй, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулаагүй, оролдолго эдэбхи гаргаагүй гэжэ профсоюзуудай областной комитедүүдэй хүтэлбэрилэгшэд И. И. Пилипенко, П. А. Козлов, А. К. Яковлев, А. Д. Корнеев, С. Б. Бальжинимаев, Е. Ф. Мельничук болон бусадые пленумдэ хабаадагшад эрид шангаар шүүмжэлээ.

Зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, профсоюзай комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр хүдэлмэришэдэй жэншэдгүй һайнаар хүдэлхэ эрхэ байдал предприяти дээрээ байгуулхын түлөө мүртэй анхарал табинагүй, дээдэ эмхинүүдтээ шанга эрилтэ хэдэггүй байна. «Электромашина» завод байгша ондо хүдэлмэришэдэй ажалай хүдэлмэриин эрхэ нүхэсэл һайжаруулха талаар 39 хэмжээ ябуулгануудые хараалаад, тэрэнэйнгээ нэгыеньшье бэелүүлээгүй. Мүн нооһо угаадаг фабрика, Кировэй нэрэмжэтэ завод, һэеы гуталай фабрика баһал тиимэрхүү байдалтай. Тэндэ хүдэлмэришэдынь ходо һэлгэдэг.

Эдэ дутагдалнууд ойрын сагта зайсуулагдаха зэргэтэй гэжэ пленум тэмдэглэбэ.

Ажалшадай элүүрые хамгаалха, үйлэдбэри дээрэхи эрхэ байдалые саашадань улам һайжаруулха тушаа Буряадай облпрофсоведэй V пленум дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа.

А. АЛСАГАРОВ,
Облпрофсоведэй ахалагша инструктор.

Сэмбэ нэхэгшэ, комсомол саган Анна Трифонова Улаан-Үдын сэмбын фабрикада хоёрдохи жэлээ хүдэлмэрилнэ. Тэрэ халаан бүриингөө даабари 1.. процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Трифонова ажалдаа.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ЭРШЭМТЭЙ АЖАЛ

«Холтосон» руднигай № 3 шахтынхид энэ жэлдэ эршэмтэйгээр ажаллажа байнхай. Тэдэнэр 9 һарынгаа даалгабариие үлүүлэн дүүргээ бэлэй. Мүнөөшье октябрь һарын түрүүшын декадын түсэбтэ даалгабариие 112,8 процент дүүргэбэ. Тиихэдэ үрэмдэлгын бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые энэл хугасаа соо 114 процентдэ хүргөө.

Илангаяа С. Д. Дугаржапов, А. В. Кузьминых гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд коллектив соогоо түрүү зэргэдэ ябана.

А. БУРИН.

ТҮРҮҮШЫН МИЛЛИАРД ОРУУЛАГДАБА

ВОИР-ай ЦЕНТРАЛЬНА СОВЕДЭЙ ПЛЕНУМ

Совет ухаалан зохёогшод болон уралан нарижуулагшад мүнөө жэлдэ ажалаа һайнаар эхилээ. Тэдэнэр шэнэ техникэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар алмагдаһан түрүүшын миллиард түхэригые табан жэлэй фонддо оруулһан байна. Энээн тухай ВОИР-ай Центральна Соведэй VII пленумэй октябриин 19-дэ болоходо мэдээсэгдээ. ВОИР-ай Центральна Соведэй секретарь Л. А. Потапова пленум дээрэ элидхэл хэ... Шэнэ техникэ ухаалан зохёогшод мүнөө жэлдэ нёдондонойхидо ор... ходоо 45 мянгаар олон дурадхалнуудые оруулаа. Челябинска областиин бүлгэмэй эхин организацинууд илангаяа эдэбхитэйгээр хүдэл... һэн байна.

Усть-Каменогорско туулга-сайрай комбинадай, Ждановска хүн... дэ машина бүтээлгын заводой, Норильска горнометаллургическа комбинадай, Воронежско областиин Россошанска шубуу үсхэбэрилгэ... совхозой коллективүүд техникые нарижуулан һайжаруулгада гори... той туһа нэмэри оруулаа. Эдэ предприятинуудта шэнэ техникэ нэбтэрүүлгэ эдэбхитэдэй зохёохы түсэбүүдээр бэелүүлэгдэдэг.

ВОИР-ай соведүүдэй эмхидхэлэй хүдэлмэриие шангадхаха зорилготой шиидхэбэри пленум дээрэ баталан абтаа.

(ТАСС-ай корр.).

Москва.

„ИНТЕРПРЕСС-ФОТО-66" ГЭЖЭ АЛТАН МЕДАЛЬНУУД

МОСКВА, октябриин 19. (ТАСС). «Интерпресс-фото-66» гэжэ бүхэдэлхэйн фотовыставкэдэ илажа гарагшадые Жюри тодорхойлоо. «Дэлхэйн хүнүүд, Хиросима һануулнал!» гэжэ очеркын түлөө Нидерландын фотожурналист Ральф Принс гэгшэдэ гол шан олгогдоо.

Арбан фотомастернууд алтан медальнуудта хүртөө. Иозеф Х... лифакс Ашрафи (Гана), Хуан Капдевила Фонт (Испани), Эрнан Ор... стика (Чили), Фан Кань (Вьетнамай Демократическа Республика), Барбара Мефферт (Германиин Демократическа Республика), тэрэшэлэн табан совет фотомастернууд — Галина Санько, Василий Малышев, Валентин Лебедев, Вадим Гиппенрейтер болон Семен Коротков гэгшэд шагнагдагшадай тоодо ороно.

Элдэб оронуудай фотожурналистнуудта эрхим хүдэлмэриин түлөө 15 мүнгэн, 25 бронзо медальнууд олгогдоо.

„АГИТАТОРАЙ БЛОКНОДОЙ" ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

КПСС-эй Буряадай обкомой пропаганда ба агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ 19-дэхи номер һаяхан хэблэлһээ гаража, уншагшадта эльгээгдэбэ.

Блокнодой түрүү бэшэг болохо «Агуухэ Октябриин туг доро» гэжэ статья соо совет засагай үедэ манай ороной хүгжэлтын амжалтата зам тухай хэлэгдэнэ.

КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагшын орлогшо Ф. Хамагановай «Малшан, үбэлжэлгэдөө бэлэн гүт?» гэһэн статья соо республикын мал ажахынуудай үбэлжэлгэдэ бэлдэжэ байһан тушаа, мүн энэ талаар тэдэнэй зорилгонууд тухай хэлэгдэнэ.

«Хөөрэлдөө үнгэргэхэ материалнууд» гэһэн ниитэ гаршаг ... «Ажал хүдэлмэриие научна ... гаар эмхидхэлгын гол асуу... нууд» тухай Улаан-Үдын нар... сэмбын фабрикын инженер Е. ... дыкова, түүхын наукануудай кан... дидат М. Халбаев гэгшэдэй стат... толилогдоо. Мүн энэ гаршаг ... КПСС-эй обкомой инструктор ... Курдюковой статья толилогдонхой.

«Блокнот соогоо бэшыш, агитатор!» гэһэн гаршагтай ажал х... дэлмэриин бүтээсые дээшэлүүл... хэрэгтэ туһатай хэдэ хэдэн ... заабаринууд һонирхолтой.

М. Кукановай статья уласхоорондын байдалда зорюулагдан...

Прокатна түхеэрэлгэнүүдые олоор үгэдэг, хүндэ машина бүтээлгын (Электросталь) завод түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда оронхой.

Багахан саг үнгэрөө. Түрүүшын алхам хэгдэбэ,— гэжэ экономическа асуудалнуудаар директорэй орлогшо Б. Р. Кузнецов ТАСС-ай корреспондентдэ хөөрэбэ. Тиигэбэшье заводто бии болоһон ехэ арга боломжонууд тухайда мүнөөшье хэлэжэ боломоор байна.

Һайнаар ажаллаһанай түлөө горитойгоор урмашуулха аргын бии болоһые харана бээзэт. Предприятинь жэлэй һүүлдэ хүдэлмэришэд, инженернүүд, алба хаагшадтаа 400 мянга шахуу түхэригэй шан үгэхөөр хараална. Гэр байрын барилгада, заводой газарые болбосон болголгодо, столово түхеэрэлгэдэ, үхибүүдэй саадуудые үргэдхэлгэдэ ехэ мүнгэн табигдахаар түсэблэгдөө.

ЗҮҮН ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Электросталь хотодохи Советскэ үйлсэ. Эндэ машина бүтээгшэд ажаһуудаг.

Нүгөөдэ фото дээрэ: (зүүн гарһаа): ажалай таһагай начальнигай орлогшо Н. Седых, экономическа асуудалнуудаар директорэй орлогшо Б. Кузнецов, заводой ахамад технолог А. Булатов гэгшэд цехүүдтээ экономическа урмашуулга бэелүүлхэ шэнэ хэмжээнүүдые хараалжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Хэблэлэй шэнжэлэл

ЭДЭБХИТЭЙ ТУҺАЛАГША

Һүүлэй һара хахад соо партийна организацинуудта тоосоото һунгалтын суглаанууд үнгэржэ, дүүрэнтэхэ шахуу болоо байна. КПСС-эй Центральна Комитедэй мартын, майн Пленумүүдэй, партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдые хэр зэргээр дүүргэжэ, тэдээн соо табигдаһан ехэ зорилгонуудые ажал хэрэг дээрээ ямараар бэелүүлжэ байһан тухайгаа хүдөөгэй коммунистнууд өөһэдынгөө суглаанууд дээрэ бэе бэедээ ехэ эрилтэгэйгээр, шанга шүүмжэлэл дэлгэрүүлэн хэлсэжэ байна.

Гэхэтэй хамта партийна организацинуудай ажабайдалда боложо байгаа энэ шухала үйлэ ушарнууд аймагуудай газетын хуудаһанууд дээрэ хэр һайнаар энэ үе соо харуулагдана гээшэб?

Улаан-Үдын аймагай «Коммунизмын туяа» газетын сентябрь һарада, октябриин түрүүшын хахадта гараһан номернуудтай танилсахада, партийна организацинуудай ажабайдал харуулха хэрэгтэ нилээд горитой анхарал табигдана гэжэ хэлэмээр. Энэ газетэдэ «партийна ажабайдал» гэжэ гаршаг доро толилогдоһон корреспонденцинүүд тоогойнгоошье, удха шанарайнгаашье талаар яһала бараг, ехэнхидээ аша туһатай статьянууд.

Партийна эхин организацинуудта болоһон тоосоото һунгалтын суглаанууд тухай олон бэшэг үгтөө. Тэдэнь суглаанууд дээрэ хэн юун тухай хэлээб гэһэн юрэнхы, шэнжэтэй бэшэ, харин суглаанай ямараар үнгэрһэн гол удхые шүүмжэлхы шэглэлтэйгээр толилоо. Иигэжэ редакциин оролдоһониинь һайшаалтай.

«Эхишьегүй, эмхишьегүй» гэһэн гаршаг доро «Коммунизм» колхозой хоёрдохи отделениин парторганизациин тоосоото суглаан тухай нүхэр Д. Гаврииловай корреспонденци сентябриин 18-най номерто хэблэгдээ. Отделениин зарим коммунистнууд хамтын ажалда яахадаа түрүү зэргэдэ ябаха үүргээ дүүргэдэггүй, партийна болон ажалай журам шангадхахын хойноһоо тэмсэдэггүй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри колхознигуудай дунда ябуулдаггүйб гэжэ тэмдэглэгдэнэ. Ушар иимэһээ энэ отделени ехэ гээгдэлдэ оронхой. Теэд эдэ ехэ дутагдалнуудые дары усадхахын тулада ямар хэмжээнүүдые отделениин коммунистнууд суглаан дээрээ хараалба гээшэб. Партийна хүдэлмэриин хангалтагүй байһан тушаа коммунистнуудай һанаагаа ехэ зобожо байһан ушар, мүн энэ суглаан дээрэ партиин гэшүүдэй оруулһан яһала бодомжотой дурадхал, һанамжанууд тэндэ абаһан шиидхэбэри соонь бэшэгдээгүй үлэшөө гэжэ нүхэр Гавриилов зүб шүүмжэлнэ.

Иимэ дутагдал гансахан «Коммунизм» колхозой 2-дохи отделениин партийна эхин организацида ушарһан бэшэ. «Улаан Оронго», «Дружба» болон Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай, Ивалгын совхозой болон бусад организацинуудай партбюро болон секретарьнар партийна суглаанда, тэрэнэй абаха шиидхэбэринүүдые бэлдэхэдээ дүршэл ехэтэй коммунистнуудые, мэргэжэлтэдые хабаадалсуулдаггүй. Сэхыень хэлэхэдэ, юрэнхы үгэнүүдээр бэшэгдэһэн, юундэшье туһагүй, хэр дүүргэжэ байһыень хожомоо шалгахыншье аргагүй шиидхэбэринүүд абтана. Тиимэл һэбхихэн, хүнгэхэн юрэнхы тогтоолнуудые суглаанай болохын урда эреэлжэрхёод, удаань суглаанда үгэ хэлэһэн коммунистнуудай оруулһан үнэтэ һанамжа, дурадхалнуудые проектдээ орууланшьегүйгөөр үндэр дуунда табижархидаг ушарнууд үзэгдэдэг байһаар.

Тиимэ болохолоороо суглаанай абаһан шиидхэбэринүүдэй удха шанарые үргэхэ, тэдэниие баталхадаа нарин нягтаар бодомжолхо, хожомынь шалгамаар, дүүргэлтынь түлөө коммунистнуудай харюусалгатайгаар хандаха эрхэ байдал тогтоохо шухала. Колхозой ниитын ажахые хүгжөөхэдэ, колхознигуудай, бүхы коммунистнуудай журам һайжаруулгада бодотоор туһалха шиидхэбэринүүдые партийна суглаан абаха ёһотой байгаа гэжэ редакциин тобшолол хэһэниинь тон зүб.

Калининай нэрэмжэтэ, «Искра», «Маяк», «Коммунизм» колхозуудай партийна организацинуудта болоһон тоосоото һунгалгын суглаанууд тушаа мэдээсэлнүүд газетэдэ үгтөө.

Партийна организацинуудай секретарьнар, партиин райкомой секретарьнар, таһагые даагшад, мүн партийна бусад хүдэлмэрилэгшэд аймагайнгаа газетэдэ ходо бэшэжэ, һонин юумэнүүдые хөөрэжэ байдаг. «Маяк» колхозой парткомой секретарь С. Павлов, «Восход» колхозой партбюротой секретарь А. Ревцов, Калининай нэрэмжэтэ колхозой 3-дахи отделениин партбюрогой секретарь В. Медведев гэгшэд таряа хуряалга дээрэ социалис мүрысөө механизаторнуудай дунда яажа эмхидхээд, аймаг соогоо түрүүлэн гүрэндэ орооһо таряа худалдаха түсэбөө дүүргэһэн тухайгаа бэшэбэ. Таряа хуряалга дээрэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри, социалис мүрысөө шадамараар эмхидхэлсэһэн политэмхидхэлшэд Д. Л. Кишектуев, агитатор Н. Цыремпилов гэгшэдэй хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай, мүн «Улаан Оронго» колхозой 3-дахи бригадада харуулан ойлгуулха агитациин, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин таряа хуряалгын үедэ һулаар табигдаһан тухай А. Федоровагай корреспонденци соо шүүмжэлэл хэгдэнэ.

Коммунистнуудай политическэ һуралсал эмхидхэһэн тухай, пропагандистнуудай хүдэлмэри тухай, социалис хуули ёһо, ниитын гурим һайнаар сахихын тулада партийна организацинуудай, советскэ зургаануудай ямар хүдэлмэри хэжэ, хулигануудта эсэргүү тэмсэлэй, ниитэ-политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин аймаг дотор ямараар ябуулагдажа байһан тухай «Коммунизмын туяа» газетэдэ мэдээсэлнүүд, корреспонденцинүүд толилогдожо байна.

Партиин XXIII съездын табиһан ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө коммунистын үүргэ ба харюусалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулһан түрүү бэшэгүүдые Улаан-Үдын аймагай газетэ толилно. Коммунист гэһэн хүндэтэ нэрэеэ үндэр дээрэ үргэжэ ябадаг, үнэн сэхэ, габшагай бэрхэ ажалаараа олониитэдэ хүндэтэй болоһон партиин гэшүүд тухай «Коммунист гэжэ шамайе нэрлэбэлни» гэһэн түрүү бэшэг соогоо урин дулааханаар, тэдэнэрэй яажа олоной магтаалда хүртэдэг тухайнь газетэ хөөрэнэ. Мүн энэ үндэр нэрэеэ мартаһан, ажалай журам эбдэлэг, архинша коммунистнар Чимит-Цырен Дашимолонов, А. Гроздов болон бусад шангаар тэндэ шүүмжэлэгдэнэ.

Социалис мүрысөөнэй долгин соогуур хүгжэн дэлгэрһэн политическэ хүдэлмэриин шэнэ онол аргануудые ниитэлэн согсолоод, олоной шадабари болгохо гэжэ газетын редакци мүн лэ оролдоно. Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра» колхозуудай хоорондохи социалис мүрысөөе эдэ ажахынуудай коммунистнууд шадамараар эмхидхэнэ. Эдэ колхозууд түрүү дүй дүршэлөө ходо халалсан абалсадаг, бэе бэедээ өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые эльгээлсэжэ, мүрысөөнэй ябасые байд-байд гээд лэ шалгажа байдаг. Мүрысөөнэй ябасын дүнгүүдые гаргаһан бюллетеньнүүдые бэе бэеһээ абалсадаг, мүрысөөнэй дүнгые ниитэ зондоо шадаал һаа һайнаар тунхаглан зарлаха гэжэ оролдодог.

Хүршэ хоёр колхозой парти... организацинуудай эмхидхэлэй-по... тическэ хүдэлмэриин иимэ һайш... тай дүршэл тухай октябриин 1... тунхаглагдаһан «Коммунис ажа... хүдэлөөндэ—дардам харгы» ... түрүү бэшэг соогоо газетэ бэшэбэ.

Коммунис хүмүүжүүлгын хүдэл... риие партийна организацинуудай ... зэргээр ударидан ябуулжа бай... тухай парткомуудай заседани ... КПСС-эй райкомой бюро дээрэ хэ... тоосооһоо мэдээсэл газетэдэ ... үгтэжэ байдаг. Ивалгын дунда һ... гуулида хүмүүжүүлгын хүдэлмэри... хангалтагүй байһан тухай асуу... партиин райкомой һаяшаг зүбш... хэлсэһэн, ямар хэмжээнүүдые ... һан тухай дэлгэрэнгы тоосоон т... логдобо.

Партийна организацинуудай ... дэлмэриие «Коммунизмын туяа» ... зетэ өөрынгөө хуудаһануудта ... яһала шадамараар харуулжа, ... тийна комитедүүдтэ һайн туһа... жа үзүүлнэ. Тиибэшье промышле... предприятинуудай, наймаанай, ... һуудалай эмхи зургаануудай ... тийна организацинуудай аба... шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые ... раар эмхидхэлгые, комсомолой ... лон хүмүүжэл болбосоролой хүдэл... риие, олониитын эмхинүүдые парти... на организацинуудай ямараар уд... дажа байһаниие үшөөл һулаар ... рууулна гэжэ хэлэмээр.

Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ

ҮҮСХЭЛТЭ БАРИЛГА ҮРГЭНӨӨР ЭРХИЛХЭ

Загарайн аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр
Р. Д. МИТРОПОЛЬСКИИН хөөрөөнһөө

ХОТО, худоо нютагуудта культурно-ажаһуудалай барилга үргэнөөр эрхилхэ тушаа Коммунис партиимнай XXIII съезд онсо тодорхойгоор заагаа һэмнай. Тиимэһээ эдэ табан жэлэй турша дотор барилгада улам ехэ мүнгэ зөөри һомолходожо эхилбэ. Совхозуудта, колхоздо, энэнь урда табан жэлэйхидэ орходоо 1,9 дахин ехэ байха, мүн колхозуудай, кооперациин, профсоюзай эмхинүүдэй болон предприятинуудай жасаһаа сургуули, больница, клуб, библиотека, гэр байра бариха хэрэгтэ ехэ мүнгэн гараха.

Мүнөө үедэ колхозуудай барилга, бэхижэжэ. Үйлэдбэриингөө гол фондые үргэдхэхэ гүйсэд аргатай болоо. Манай аймагай колхозуудые абажа үзэе. Эдэмнай хэрбээ 1960 ондо 1140,6 мянган түхэриг сэбэр олзо абабал, энэнь 1965 ондо 1590,1 мянган түхэригтэ хүрэбэ, 1970 ондо 1960 мянган түхэриг болохо юм.

Гадна колхозууд барилга хэхын тула 15 жэлэй болзортойгоор гүрэнэй урьһаламжа абаха, мүн мэргэжэлшэд, инженер, техникүүд, багшанар, врачнууд, колхозуудта тиимэ аргаар гэр байра оруулха аргатай.

Культурно-ажаһуудалай барилга эрхилхын тула гансахан РСФСР доторнай колхозуудта болон эд хэрэглэгшэдэй бүлгэмүүдэй урьһаламжа үгэлгэ мүнөө жэлэйхидэ орходоо 1967 ондо 2 дахин дээшэлхэ юм.

Тобшолходо, мүнөө үедэ хаанашье барилга үргэнөөр эрхилхэ эрхэ нүхэсэл түгэс бии.

Манай аймаг дотор барилга яһала эрхилэгдэжэ байнхай. Һүүлэй табан жэл соо 25 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байранууд ашаглалгада оруулагдаа.

Жэл ерэхэ тудам үхибүүдэй тоо олошорно. 45 һургуулинуудтамнай аяар 13 мянга гаран хүүгэд һуралсана. Энээниие анхаралдаа абажа, һүүлшын 3—4 жэлэй турша дотор эхин, найман жэлэй, дунда 13 һургуулинуудые баригдаа. Хамтын 160 байранууд, үйлэдбэриин 3 мастерской, спортын 3 зал бодхоогдоо, һургуулинууд 500 хүнэй һууритайгаар үргэдхэгдөө. Энээндэнь үхибүүдһээ гадна, түрэлхидшье баясаһан байха.

Ажаһуудалай хэрэглэмжэ улам һайнаар хангахын тула хүн зон үсөөнтэй һуурин газарнуудта жэжэ мастерской байраа гэдэргээ арсанхайбди. Юуб гэхэдэ, иимэ жэжэ мастерскойнууд өөдэтэй олзо үтээгүйнөөр гадна, хүн зоной эрилтые хүсэд һайнаар гүйсүүлхэ аргагүй. Жэшээнь, Горхондо хубсаһа, гутал заһабарилха нэгэ тиимэ мастерской байхадаа һара соогоо оройдоол 220—250 түхэригэй хүдэлмэри бүтээхэнээ гадна, оёдолшод, сабхишадайнгаа мэргэжэл муутай дээрэһээ хүн зоной захилые шанар муутайгаар дүүргэдэг, хүн зоншье тиишэ үсөөнөөр хандаһаар болошоо һэн. Тиигэжэ энээнииень хаагаад, оронодонь тушаан абалгын пункт эмхидхэжэнэй захил абалга һара бүри 600—700 түхэригтэ хүрөө һэн. Хүн зоной захилые районой комбинатай мэргэжэлтэд дүүргэдэг, хүн зондо магтуулдаг болоо.

Энээниие хараадаа абажа, аймагайнгаа түбтэ ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха эрхим түхеэрэлгэнүүдые тодхохо шэнэ шулуун комбинат ерэхэ жэлдэ ашаглалгада оруулхаямнай. Энээнэй филиалнууд Шэнэ-Элхидэ, Үнэгэтэйдэ 1967—68 онуудта үүдхэжэ эхилхэ юм.

Захил хэгшэдэй, оёдолшод, сабхишадай эсээд, саг зуура хүдэлхэ «ажаһуудалай таһалганууд» 1966—1967 онуудта бүхы шахуу һуурин тосхонуудта комбинадтай холбоо бататхаһанай үндэһөөр эмхидхэгдэхэ.

Худалдаа наймаанай предприятинүүд гэхэдэ, энэ үнгэрһэн табан жэл соо 18 шэнэ магазин, 6 столово, 3 пекарни болон бусад барилганууды шэнээр бодхоожо, ашаглалгада үгөөбди.

Манай аймаг дотор культурно-ажаһуудалай барилгын яһала ямаршьеэтэй ябуулагдажа байһанай элирнэ.

Габшье хэхэ, бодхоохо юумэмнай угаа ехэ. Үшөө олон һургуули, больница, хүүгэдэй саад-яслинууд, магазин, клуб, гэр байранууд дутана. Зүгөөр эдэниие бариха болоходоо гансал гүрэнэй мүнгэ зөөридэ найдаад, хүлеэхэ, миин һууха, колхоз, совхоз, предприятиин жасаһаа мүнгэ гаргахаяа харамнаха гээшэ тон буруу. Энээниие ойлгоһон хүтэлбэрилэгшэд ажаүйлэдбэри дээрээ амжалта түйлахын хажуугаар культурно-гэгээрэлэй, эмнэлгын, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын эмхи зургаануудые бариха тушаа үдэр бүриин анхарал хандуулдаг. Эндэ Хандагатайн леспромхоз (директорынь нүхэр Тугутов Е. И.) үльгэр жэшээ боломоор. Тус предприятиин хүтэлбэрилэгшэдэй ехэ абьяас үүсхэл гаргаһанай аша туһаар һүүлэй хоёр жэлэй турша дотор эндэ хирургическа байшан, найман жэлэй, 240 хүнэй һууритай дунда һургуулинууд, үйлэдбэриин хэдэн мастерскойнууд, хүүгэдэй 2 саад-ясли баригдаа, үдэшын һургуули үргэдхэгдөө, хүдөөгэй библиотекэдэ һайн гэр үгтөө, ондоошье томо, жэжэ барилганууд хэгдээ.

Эдэ булта леспромхозой мүнгэ зөөреэр бодхоогдоо. Ёһотойл үүсхэлтэ барилга!

Тэрэшэлэн XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз өөрынгөө хүсөөр (түрүүлэгшэнь нүхэр Баданов Д. Б.) 2 клуб, эхин һургуули, үйлэдбэриин мастерской барюулаа. Онохойн модоной комбинат (директорынь нүхэр Тетенко В. А.), магазинуулаа үргэдхэн һэльбэхэ, гэр байрануудые шэнээр бодхоохо тушаа шиидхэхы хэмжээнүүдые абана.

Габэшье ажахы, предприяти бүхэн иимэ үүсхэлтэ ёһоной барилга үшөөл үргэнөөр эрхилнэгүй.

Үнгэрхэдөө гүрэнэй табижа үгэһэн мүнгэ зүбтэй зохидоор, хүсэд дүүрэнээр гаргашалнагүй. Жэшээнь, нүүжэ ерэхэ зондо колхоз, совхозууд 89 гэр бариха аад лэ, мүнөөдэрэй байдалаар оройдоо 34-ень ашаглалгада оруулаа. Энэ талаар Эрхирэгэй совхоз, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз илангаяа ехэ гээгдэлдэ оронхой.

Урид бүридхэжэ үзэһэнэй ёһоор, энэ табан жэлэй турша дотор ганса өөрын мүнгэ зөөреэр 14—15 мянган дүрбэлжэн метрэй гэр байрануудые бариха аргатайбди. Эндэ мүн үмсэдөө гэр бодхоогшодто али бүхы туһа дүхэм үзүүлхэ болонобди. Тиигээ һаамнай, шэнэ гэр байрын талмай 25—30 мянган дүрбэлжэн метртэ хүргэгдэхэ. Хёосо, хирпиисэ, избёосхо гэхэ мэтые өөһэдөө үйлэдбэрилхэбди.

Мүн арбаад шэнэ һургуулинууд, колхоз, совхозуудта фельдшерэй хүдэлхэ 3 шэнэ байшангууд, Үнэгэтэйдэ — Культурын байшан, олохон нютагуудта ниитын бани, арба гаран магазин, хэдэн столово гэхэ мэтэнүүд баригдаха юм.

Энэ барилга эрхилхэ хэрэгые ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүд хинан толгойлхо, саг үргэлжын комиссинууд ехэ эдэбхи үүсхэл гаргаха болоно.

Тиихэдээ нютагай Соведүүд бюджедэйнгээ олзын хубиие холо үлүүлэн дүүргэжэ, тусхай жаса бии болгохо, энээнээ барилгын хэрэгтэ хандуулха хүсэлтэй.

Гадна худөө тосхондо ажаһуугшад өөһэдынгөө хүсөөр, жэшээнь, үйлсэ дээрээ, газаагуураа модо, сэсэрлиг һуулгаха, воскреснигүүдые эмхидхэһэнэй аша туһаар стадион, спортын талмай гэхэ мэтые бариха аргатай. Эндэ машина, унаагаар колхоз, совхозой хүтэлбэрилэгшэд одоол арсалтагүй туһалха юм бэзэ даа.

Бидэнэр Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсохо зуураа, ажахы дээрээ ехэ амжалта түйлахын, худөө тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохын хойноһоо иигэжэ оролдожо байнабди.

БАРГАЖАНАЙ МОДОШОДОЙ КЛУБ.
П. ЯХНОВЕЦКИИН фото.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ

МАГТАХААР БЭШЭ

ЯН ГЭМЭ хүйтэн иигээд лэ болохонь. Үдэшэ үглөөндөө бүришье хүйтэн. Малайнгаа дал, хорёо яндайтар заһабарилжа, дулаалха саг тулаа. Һаяхан «Октябрьский» совхозой һаалиин гүүртээр ябагдаа.

Базаровай даадаг һаалиин гүүртэ гансашье совхоз соогоо бэшэ, аймагтаа алдар суутай юм. Түсэб, даабаряа ходоо үлүүлэн дүүргэдэг гэжэ униинһөө хойшо мэдээжэ.

Мүнөө жэл 2260 центнер һү һаажа, 1896 центнер гүрэндөө тушааха гэһэн түсэб даабаритай байһан. 9 һара соо 1810 килограмм һү гүрэндөө худалдаа. Хамта 2047 центнер һү һаагаад байна. Жэлэйнгээ түсэбые октябриин 22-то дүүргэхээр харааална. Гүүртын малшад, һаалишад нэгэн эрмэлзэлгэтэй. Агууехэ Октябриин һайндэрые эрхим бэлэгүүдээр угтахын түлөө үсэд нэтэрүүгээр ажаллажа байдагынь һайшаамаар. Ехэ һүнэй түлөө бултал тэмсэнэ. Үнеэн бүриһөө үдэрэй 7—8 килограмм һү һаадаг. Хэды һайн һайхан юумэнэй биишье һаа, дутуу дунданууд үшөөл олон гэжэ далда нюургүй сэхэ хэлэлтэй. Дал хорёогоо хүсэд дулаалаагүй. Ехэнхи ажалынь оньһожоруулагдаагүй.

— Ехэ вольттой линиһээ балайшье холо байдаггүйбди. Зайн гал манай фермэдэ оруулбал, тиимэшье ехэ хүдэлмэритэй бэшэ юм. Теэд яахадаа мүнөө болотор энэ хүдэлмэриие унжагайруулна гээшэб. Эгээл энээн дээрэһээ болохо, концентрированнэ тэжээл мүртэйгөөр буйлуулнагүйбди, — гээд фермые даагша нүхэр Базаров хөөрэнэ.

Үбһэ тэжээл, ногоон һолоомоёо хашаа хорёодоо зөөжэ хүсэд асараадүй.

В. ЖАРКОЙ.

Зэдэ.

УҺАН ДАЛАИ УРЯАЛНА

УҺАН ЗАМШЫН МЭРГЭЖЭЛ орёо бэрхэтэй юм.

Гэбэшье мүнөө СССР-эй худалдаа наймаанай флодой холуур тамардаг онгосонуудай экипажда эхэнэрнүүд ехэ үүргэ дүүргэдэг. Онгосын олонхи уялгые эхэнэр хүнүүд эрэшүүлһээ дутуугүйгөөр дүүргэдэг гэжэ дүй дүршэл харуулаа. Эхэнэр хүнүүд онгосын камбуз, буфедүүдтэ ажалладаг, радисткаар, онгосын врачнуудаар хүдэлмэрилдэг. Жэшээлхэдэ, «Узбекистанай комсомол» гэдэг океан далайн теплоход дээрэ онгосын врачаар — Элеонора Попова, буфетчицээр — Валентина Исаенко, тогоошоноор — Екатерина Козлова, харуулшанаар Ирина Кошуркина хүдэлмэрилнэ. Өөрынгөө хэрэг ажалда угаа уран наринаар хандадаг эдэ эхэнэрнүүдые уһан замшад ехээр хүндэлдэг.

Совет флодой онгосонууд дээрэ хүдэлмэрилһэн эхэнэрнүүд тиимэл үүргэ дүүргэдэг эрэшүүлтэй адли салин хүлһэ абадаг юм. Хамаг уһан замшадтал адли түлөөһэгүйгөөр эдеэлдэг, тусхай хубсаһа абадаг. Ганса хүнэй гү, али хоёр хүнэй байха салуу, сэбэр каютануудта амардаг, гэртээ байһандал адляар тэндэ байдаг юм. Уһан замша эхэнэрнүүдтэ хүдэлмэрилжэ байгаад һураха һайн эрхэ байдал олгогдоно. Флодто хүдэлмэрилдэг бүхы эхэнэрнүүдэй хахадһаа олониинь техникумүүд, дээдэ һургуулинуудта һурана. Һуража байһан эхэнэрнүүдэй шалгалтаа бариха үедэнь (жэлдээ 20—30 хоногой) түлөөһэтэй табилга үгтэдэг. Тэрээнһээ гадна, эдэнэр жэл бүри 24 хүдэлмэриин үдэрэй амаралта абадаг. Тамаралгада ябаһан бүхы амаралтын үдэрнүүдэй салин түлэгдэдэг. Тэдэнэр нилээд олон хоногоо эрье дээрэ үнгэргэхэ аргатай байдаг. Совет флодто ажаллаһан хүнүүдтэ хангагдадаг һайн эрхэ байдал, ехэ салин хүлһэн лэ эхэнэрнүүдые далайн аян замда уряалдаг гээ һаа, алдуу болохо гээшэ. Эрэ хүнүүд мэтээр тэдэнэр аяншалгада далайгаар ябаха ехэ зориг хүсэлтэй, бага наһанһаа далайда дурлаһан һайн һайхан сэдьхэлтэй байна бшуу. «Апшеронск» гэдэг латыш танкерай залуухан буфетчица Лариса Григарантитай уулзахадаа, шадалтай айлда түрэһэн, дунда һургуули амжалтатайгаар дүүргэһэн уһан замша офицерэй ганса басаган аад, юундэ уһан далайн мэргэжэл шэлээ гээшэбши гээд асуугааб.

— Бури найма наһатайдаа далайда тамарха гэжэ шиидэһэн хүм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо энэ зорилгоёо бэелүүлхэ гээд ходол бодожо ябагша һэм. Мүнөө тэрэм хүсэлдөө,—гэжэ Лариса харюусаба.

— Аба, эжышни теэд зүбшөөгөө юм гү?

— Аба, эжынэр адлил агша гүбэ даа,—гээд, Лариса энеэбхилнэ.—Намайгаа гэртээ байлгаха гэжэл оролдоо юм ааб даа. Шангаханаар хөөрэлдэхэшье ушар болоо. Харин мүнөө абамнишье, эжымнишье зүб юумэ хээш гэдэг.

Лариса тамаралгада ябахадаа хүдэлмэриин хажуугаар ном олоор уншадаг, тусхай техническэ училищада һурадаг, шалгалтадаа бэлдэдэг. Дурланги нюдөөр залуу басагые харадаг хори-гушаад хүбүүдэй дунда хайшан гээд байнаш гэжэ басаганһаа асуугаашьегүйб:

Минии халтантуулан хэлэһэн угые ойлгоод,—юу хэлээ гээшэбта,—гэжэ онгосын нэгэ залуу штурман эшэнгеэр хэлэбэ.—Бидэ булта дээ дүү басагандаа хандаһандал Ларисада хандадагбди. Онгосо дээрэ ажалладаг иимэ басагантай байһандаа омогорходог, бэеэ өөдэ татахые оролдодогбди. Ларисые хэн нэгэнэй гомодхоогоо һаа, хүлисэхэгүйбди.

Онгосо дээрэ хамһабариин хүдэлмэри хэдэг эхэнэрнүүд тухай хөөрэбэб. Тиихэдэ эхэнэр хүнүүд онгосые хүтэлдэг, оньһон машина нарин нягтаар ябуулдаг байна бшуу. Совет басагад бэреэдүүд СССР-эй худалдаа наймаанай онгосонуудта штурманаар, капитанаар хүдэлмэрилдэг. Балтиин далайн пароходствын «Колпино» гэжэ пароход дээрэ капитанай орлогшын алба дүүргэдэг Роза Гельфандын образ «Орёо бэрхэ мэргэжэлтэ эхэнэрнүүд» гэһэн Англиин фильмээр харуулагданхай. Далай дээрэ хүдэлмэрилһэн 30 жэл соогоо Роза Гельфанд далайн шуурганайшье үедэ, мүльһэн соогууршье онгосоёо жолоодон, дэлхэйн хэдэн зуугаад портнуудта тогтоһон, ашаанай теплоходооршье, янза бүриин пароходоорше тамарһан байха юм. Үзэхэ юумые үзэһэн, далайн сэрэгшэ эрэшүүл эхэнэр штурманай хэлэһые арсалтагүйгөөр дүүргэдэг. Роза Гельфанд тусхай училищада һуража, штурманай һайн бэлэдхэл гараһан, холын тамаралгада ябаха ехэ һургуули хэһэн байна бшуу.

Нёдондо жэлэй апрель соо «Гатчина» гэжэ совет пароход Бельгиин Остенде портдо ашаа асарба. Эхэнэр капитан Евгения Горленко тэрэ онгосые хүтэлжэ асараа гээд мэдэхэдээ, тэндэхи портын засагай түлөөлэгшэд гайхаа, гагнаа бэлэй. Остенде портдо тогтоһон онгосын жолоошо эгээн түрүүшын эхэнэр капитан байһан туладань, Горленкые хотын муниципалитет дурасхаалта медаляар шагнаа һэн. Теэд, энэмнай Евгения Горленкын анха түрүүшын шагнал бэшэ ааб даа. Совет онгосо дээрэ олон жэл хүдэлмэрилһэнэйнгөө, дайнай жэлнүүдтэ орёо бэрхэтэй тамаралгада ябаһанайнгаа түлөө СССР-эй үнэтэй дээдэ шагнал—Ленинэй орденоор, бусад орден болон медальнуудаар тэрэ шагнагданхай.

Һайн һайхан бүлэ бүридүүлхэ хэрэгтэ далайн мэргэжэл Евгения Горленкэдэ һаад хээгүй. Уһан замша үбгэнтэеэ хамта олон жэлдэ худалдаа наймаанай флодой онгосын ахалагша механнгаар ажаллаха зуураа, хүбүүгээ ехэ болгожо, далайн дээдэ һургуули дүүргүүлһэн байна. Өөрөөшье Евгения Горленко дунда һургууляар һанаагаа амараагүй. Хүдэлмэрилжэ байгаад, Ленинградай далайн инженернүүдэй дээдэ училищи 1961 ондо дүүргээ. Советскэ Союзай Коммунис партиин гэшүүн Евгения Горленко уһан замшадай профсоюзда эдэбхитэй үүргэ дүүргэдэг. Балтиин далайн флодой комитедэй, оронойнгоо уһан замшадай профсоюзай Центральна Комитедэй гэшүүнээр нэгэнтэ бэшэ һунгагдаһан байха.

СССР-эй уһан замшадай дунда алдар суутай совет капитан Анна Щетинина мэдээжэ болонхой. 1927 ондо юнгэ болоод тамаржа эхилһэн, гушаад онуудта холуур тамардаг онгосын капитанай ахалагша орлогшо болоһон, харин дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ «Карл Либкнехт», «Жан Жорес» гэжэ томо онгосонуудые океан далайгаар хүтэлһэн юм. Энэ хэсүү бэрхэтэй сагта Коммунис партиин гэшүүн боложо ороо бэлэй. Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэшье Анна Щетинина онгосо жолоодон, дэлхэйн олон океан далайгаар ябаһан байна. Һаяхнай багшын хүдэлмэридэ оронхой. Уһан далайн дээдэ мэргэжэлтэй һэн тула, Анна Щетинина эрдэмэй кандидадай нэрэ зэргэ олохо диссертаци амжалтатайгаар бараад, мүнөө Владивостогой далайн дээдэ училищада штурманай мэргэжэл заажа багшална. Анна Щетинина Ленинэй орденоор, СССР-эй бусад дүрбэн орден, дүрбэн медаляар шагнагданхай.

Совет худалдаа наймаанай онгосонуудаар тамардаг эхэнэрнүүдэй дундаһаа засаг түрын дээдэ хайрануудта хүртэһэн олон хүнүүд бии. Июлиин һүүл багта орден, медальтан бүри олон болоо. Эрхим ажалайнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиум «Ленинск» теплоходой повар Эмилия Луконина, «Пальмиро Тольятти» теплоходой радиооператор Зинаида Гоненко, «Федор Полетаев» теплоходой тогоошон Анна Ястребцева, «Восход» теплоходой хилээмэ баригша Александра Корепина, «Мценск» теплоходой буфетчицэ Анна Пиличева болон бусадые орден, медальнуудаар шагнаа.

Урда сагһаа хойшо гансал эрэ хүнүүдэй мэргэжэл гэжэ тоологдодог байһан уһан замшын мэргэжэлые совет эхэнэрнүүд амжалтатайгаар шудалан хай.

Юрий АНДРЕЕВ.
(АПН).

ХИЛЫН СААНА ЮУН БОЛОНОБ?

Тодорхой туһаламжа

ЛАГОС. (ТАСС). Хүгжэжэ байһан гүрэнүүдтэ Советскэ Союзай үзүүлдэг туһаламжын онсо шэнжэ юуб гэхэдэ, тус оронуудтахи арадуудай урда табигдаһан гол зорилгонуудта бүрин таарадаг байна гэжэ Нигериин «Морнинг пост» газетэ бэшэнэ. Баруун гүрэнүүдэй нютагай энгэй капиталтай харилсаа холбоо хэхые шухалада тоолдог байхадань, харин Советскэ Союзай туһаламжа арадай мэдэлэй предприятинуудые хүгжөөхэ хэрэгтэ зорюулагдадаг.

Харилсаа холбоогоо бэхижүүлнэ

КАИР. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ национальна фронтын саг үргэлжын түлөөлэлгэтэ эмхи Каирта нээгдэбэ гэжэ һаяхан эндэ ерэһэн тус эмхиин толгойлогшо Ле Куанг Чан мэдүүлнэ.

Фронтын түлөөлэлгэтэ эмхи вьетнам ба араб арадуудай хоорондын харилсаае бэхижүүлгын аша туһада, арадуудай сүлөөрэлгын тэмсэл шангадхахын тула оролдолго гаргаха байха. Тиихын тула энэ эмхимнай Африкын, Азиин оронуудай, үшөө нэгэдэн хамжаадүй оронуудай сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй түлөөлэгшэдтэй харилсаа холбоо байгуулха гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Аргынгаа барагдахада аяншалгада мордоо

ХАНОЙ, октябриин 20. (ТАСС). США-гай президент Джонсон ... ябахадаа нэгэн доро хэдэн ... дүүргэхэ һанаатай: США-гай империализмын зүгһөө Азида ... үүлагдажа байгаа эзэрхэг түрэмхэй шэнжые далдалха, бүхы ... хэй дээрэ Холбоото Штадуудай гансаардалгые зайсуулха, ... өетэй байхые» хүсэдэг тухай ... урмаг үгөөр баһал мэхэлхэ, ... эшэлэн Урда Вьетнамда США-гай ороһон мухардалгаһаа гараха онол мүр бэдэрхэ һанаатай гэжэ ВИА агентство дамжуулаа, ... Зан» газетын түрүү бэшэг ... хэлэгдээ.

Гэхэ зуура бусадые мэхэлхэ гэжэ оролдодог Джонсоной бүлэг үнэндөө өөһэдыгөө мэхэлнэ. Эдэнэй «бүрин найдабаритай аяншалга» гэдэгынь үнэндөө американска түримхэйшүүлэй аргаяа барагдахадаа гаргаһан ахир һэдэлгэ болоно гэжэ тус газетэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

Джонсон аяншалгынгаа үедэ 250.000 миль зам гаталбашье, Вьетнамдахи эзэрхэг түримхэй дайнһаа уламжалан тохёолдоһон мухардалгаһаа гараха онол арга оложо шадахагүй.

Буруушаалгын тэмдэг болгон

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 20. (ТАСС). Американска хоёр эдир ...—22 наһатай Роберт Итон, ...-тай Кен Шерман гэгшэд Вьетнамдахи дайе буруушаалгын тэмдэг болгон, сэрэгэй бүридхэлэй карточкануудые почтын конвертүүд соо хэжэ, пентагондо эльгээ...

Дайн сэрэгые буруушааһан митинг дээрэ (Филадельфидэ) үгэ хэлэхэ зуураа, Кен Шерман иигэжэ мэдүүлбэ: «Вьетнамда эсэргүү хорото муухай дайе буруушаанаб, эзэрхэг түримхэйшүүлэй армида алба хэхээ арсанаб. Нэрэеэ гутааха дурагүйб».

Роберт Итон үгэ хэлэхэдээ, Вьетнамдахи дайе үргэдхэхэ ябадал буруушаан тэмсэхыень бүхы залуу американецуудые уряалба.

Француз эрдэмтэдэй бэшэг

ПАРИЖ. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ национальна фронтые мэдэрхээ Холбоото Штадуудай правительствын үсэд арадаг ябадал Вьетнамай асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ гол һаад тойро болоно гэжэ США-гай эрдэмтэдтэ Франциин багшанарай, эрдэмтэдэй эльгээһэн бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

Вьетнамдахи хёмороон дэлхэйн гурбадахи дайн болон һүжэржэ магад гээд түбэгшөөжэ байһанаа Франциин 300 гаран эрдэмтэд мэдүүлээд, Вьетнамда амгалан байдал тогтоохын түлөө тэмсэгшэ американ эрдэмтэдтэ ехээр талархадагаа өлирхэйлбэ.

Мүрдэгшэдые үй дэлдэнэ

ДАР-ЭС-САЛАМ. (ТАСС). Анголые сүлөөлхын түлөө тэмсэлшэдэй сэрэгэй подразделениин добтолхо үеэр Португалиин мүрдэлгэшэдэй дундаһаа 17 хүн алуулһан, олон хүн шархатаһан байна.

Индонезиин хүн зоной тоо

ДЖАКАРТА, октябриин 20. (ТАСС). Мүнөө тус ороной хүн зоной тоо 109.593.000 хүн болоо гэжэ Индонезиин түбэй бүридхэлэй управлени мэдээсэбэ.

„СОЁЛОЙ ХУБИСХАЛ“ ТУХАЙ
„ПОЛИТИКЛ АФФЕРС“ ИИГЭЖЭ БЭШЭНЭ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 20. (ТАСС). «Хитадта мүнөө боложо байһан үйлэ хэрэгүүд дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй, тэрэшэлэн бүхы түрүү үзэл бодолтой, амгалан тайбан ажаһуухые хүсэдэг арадуудай дунда ехэ сошордол, һанаагаа зобохо ябадал үүдхэнэ» гэжэ США-гай Коммунис партиин теоретическэ орган—«Политикл Афферс» журнал бэшэнэ.

Тус журналай тэмдэглэһэнэй ёһоор, «соёлой хубисхал» гэдэгынь тон жэгтэй хубисхалай шэнжэтэйгээр ябуулагдажа байна. Буржуазна үзэл суртaлтай тэмсэл социализм байгуулгын хэрэгтэ шухала байдагынь элитэ. Теэд Хитадта мүнөө боложо байһан үйлэ хэрэгүүд «суртал бодолой» тэмсэлэй талаар марксистско-ленинскэ хараа бодолтой ямаршье холбоогүй. Пролетариадай суртал бодол. пролетариадай соёл болбосорол хүгжөөхэдөө, хуушанай уг баялигые хэрэгсээхэгүй гэһэн удхатай яашье бэшэ юм. Хитадтахи «соёлой хубисхал» юугээрээ илгаатайб гэхэдэ, марксизм-ленинизмын гол һургаал заабаринуудые сүм буруушаана.

«Улаан сахюулшадай» хэрэглэдэг онол арганууд онсо сошордол үүсхэнэ гэжэ тэрэ журнал тэмдэглэбэ. Хитадай элитэ мэдээжэ, хүндэтэй гражданинуудые, гадаадын дипломадуудые баһаһан доромжолһон, хүнүүдые сохиһон наншаһан ба ами наһандань хоро хүргэһэн, нэгжүүл хэһэн, хубиинь зөөриие хуряажа абаһан олон ушарнууд элитэ болонхой. Иимэ ябуулганууд зүбшөөгдэхэһөө гадна, мүн өөгшөөгдэн дэмжэгдэдэг байна гэжэ редакционно статья дотороо бэшэнэ.

Мао Цзэ-дунда шүтэхэ, һүгэдэхэ ябадалай Хитадта «ехээр дэлгэржэ» байһан тушаа «Политикл Афферс» дурдана. Хитадта Мао Цзэ-дуниие сэхэ шууд марксист-ленинец гэжэ нэрлэдэг аад, Марксыешье, Лениниешье оройдоо дурдадаггүйнь жэгтэй юм гэжэ журнал ажаглана. «Бидэнэй һанамжын ёһоор, иимэ добтолго научна социализмда ямаршье хабаагүй, харин дундада зуун жэлэй үеын хооһон сурталай түхэл шэнжэтэй байна» гэжэ редакционно статья доторнь хэлэгдэнэ.

«Энэ «хубисхал» социализмын хэрэгтэ хоро хохидол ушаруулха байһаниинь тон элитэ», — гэжэ тэрэ статья дотор хэлэгдэнхэй. Хитадтахи «соёлой хубисхал» империалис эзэрхэг ябуулгада эсэргүү тэмсэлэй талаар бүхы дэлхэйдэхинэй нэгэдэлые һуларуулна. Вьетнамда эсэргүү американска эзэрхэг түримхэй аашые буруушааһан хамтын ябуулга ямаршье түхэл шэнжэтэйгээр хэхэеэ арсадагынь энэ «хубисхалай» гол шэнжэнүүдэй нэгэн болоно гэжэ тэрэ журнал тэмдэглэнэ. Советскэ Союз тушаа Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй харшаар хандадаг ябадалай улам һүжэржэ байһые «Политикл Афферс» ажаглана. Пекиндэхи «улаан сахюулшадай» зүгһөө Совет орондо харша ааша гаргалгые буруушаан, тус журнал иигэжэ бэшэнэ: Американска империализмтай «үгэсэнэ» гэжэ Советскэ Союзые худал хуурмагаар гэмнэдэгынь «эб нэгэдэлэй хэзээ хэзээнэйхиһээ шухала болоод байһан мүнөө сагта империализмда эсэргүүсэгшэ бүхы дэлхэйн хүсэнүүдэй дунда һанал бодолой алгасал» тохёолдуулха ябуулга болоно.

Хитадтахи мүнөөнэй ябуулга хитад арадай өөһэдынь хэрэг юм бэзэ, тиигэбэшье энэнь уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ, бүхы дэлхэй дээрэ ехэ муу хойшолонтой байна. Вьетнамдахи дайе буруушаалгын талаар уласхоорондын һанал бодолой нэгэдэл түйлахын түлөө тэмсэл бидэндэ, Холбоото Штадууд дотор, илангаяа ехэ удха шанартай. Энэ тэмсэлээ һуларуулжа яашье болохогүй. Тиимэ байһыень Хитадтахи үйлэ хэрэгүүд лаблан батална гэжэ «Политикл Афферс» тэмдэглэнэ.

ИНДИИН ПОЛИ ДЭЭРЭ. Һаяхан «АН-2М» гэжэ совет самолёдые Урда Аркотын округто (Мадрас штат) ниидхүүлжэ үзөө. Индиинхидэй гуйлтаар «Авиаэкспорт» гэжэ худалдаа наймаанай бүхэсоюзна нэгэдэл иимэ ниидэлгэ эмхидхэһэн байна.
Энэнь Урда Аркотодо ехэ һонирхол үүсхэбэ. Ниидэлгын хэгдэһэн газарта үдэр бүри хэдэн зуун хүн ерэжэ харадаг байгаа.
«АН-2М» самолёдоор газараа шанаржуулһан таряашад тэрээндэ илангаяа үндэр сэгнэлтэ үгэнэ.
—Ород самолёдой, тэрэнэй гайхамшаг ниидэгшэдэй ерээгүй һаань үгырхэл байгаабди,—гэжэ таряашан Венкасуббаредди мэдүүлбэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тосхоной һурагшад совет самолёдые харахаяа ерээд байна.
АПН-эй фото.

Шэнэ ёһо заншалай асуудал хэлсэхэ конференциие угтуулан

ҺАЙХАН ЗАНШАЛ ГУРИМШАГ ЛЭ

ҺАЙН ҺАЙН ШЭНЭ заншалнуудай дунда ажалшан арад түмэнэй эрхэ сүлөөгэй түлөө, Эхэ ороноо хамгаалхын түлөө тэмсэһэн революционно болон байлдаанай баатарнуудай баримталдаг байһан ёһо заншалые манай арад зон хэзээдэшье мартадаггүй, хүндэдхэн ёһолжо, тэдэнэй эрэлхэг тэмсэлэй ульгэр жэшээе даган дууряажа ябадаг гээшэ.

Коммунис партиин, хүдэлмэришэн ангиин сэрэгэй-революционно эрхим ёһо заншалые нангинаар сахин хүгжөөхэ тушаа В. И. Ленин угаа ехэ анхарал табидаг байһан. Октябриин революциин илалтын түлөө тэмсэлдэ ами наһаа үгэһэн баатарнуудта дурасхаалай хүшөө Москвада бодхоолгодо зорюулагдаһан митинг дээрэ, 1918 оной ноябриин 7-до хэлэһэн үгэ соогоо тэрэ иигэжэ заана: «Октябриин тэмсэлшэдэй дурасхаалые хүндэдхэн ёһолжо байя, тиихэдээ, тэдэнэрэй мүрөөр ябажа, тэдэнэй шэн зоригто баатаршалгые даган дууряажа, илалта гү, али үхэл — гэһэн тэдэнэрэй уряае эрэлхэгээр баримталан ябаха байһанаа тэдэнэрэй памятнигуудай үмэнэ шахаалан тангариглаябди». (Зохёол, том 28, хуудаһан 148—149).

Һайн һайхан ёһо заншалаар залуушуулые хүмүүжүүлхэ, революционно болон сэрэгэй-патриотическа баатаршалгануудые залуу үетэндэ һануулан ойлгуулжа, тэдэнэй ульгэр жэшээгээр Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэхыень бэлэдхэхэ гээшэ тон шухала. Энэ талаар манай республикын аймагуудай сэрэгэй комиссариадай ябуулдаг хүмүүжүүлгын ажал нилээд һонирхолтой. Сэрэгэй албанда мордохо наһанай залуушуулай дунда үнгэргэгдэдэг хэмжээ ябуулганууд нютаг нютагай һайн ёһо заншал болоһон байна. Жэшээлхэдэ, сэрэгэй албанда мордохо залуушуулай үдэр аймаг бүхэндэ үнгэргэгдэнэ. Энэ заншалта үдэртэ аймагай сэрэгэй комиссар элидхэл хэдэг. Тэрэ хадаа элидхэл соогоо Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй алдарта заншалнууд тухай, граждан дайнай болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай геройнууд тухай, мүн тус аймагта ажаллажа байһанаа сэрэгэй албанда ошоод ульгэртэй һайнаар алба хэжэ байһан сэрэгшэд тухай, мүнөө сэрэгэй албанда мордохо наһанай залуушуулай дундаһаа үйлэдбэри дээрээ нэрэтэй түрэтэйгөөр ажаллажа байһан түрүүшүүл тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэдэг. Һүүлээрнь залуушуулай дунда спортын мүрысөөнүүд эмхидхэгдэдэг юм. Энэ заншалта үдэртэ тус аймагай сэрэгэй наһанай бүхы залуушуул хабаадалсадаг. Мүн сэрэгэй наһанда хүрөөгүй, 16, 17, 18 наһатай эдиршүүл уригдан хабаададаг юм.

Олон һургуулинуудай дэргэдэ Совет Армиин, хилэ хамгаалагшадай эдир ханинарай отрядууд, тэрэшэлэн клубууд, Соёлой ордонгуудай дэргэдэ Байлдаанай алдар солын таһалга, булангууд эмхидхэгдэнхэй. Эдэ бүгэдэ манай ургажа ябаа залуу үетэниие ахамад үеын һайн һайхан заншалаар хүмүүжүүлэн һургаха хэрэгтэ угаа ехэ удха шанартай.

Жэшээлхэдэ, Мухар-Шэбэрэй аймагай Хошуун-Үзүүрэй дунда һургуулиин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн Байлдаанай алдар солын таһалга тон һонирхолтой. Тэндэ тус нютагай хүбүүн — Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда алдарта мэргэн буудагша ябаһан Доржиевай орден, медальнууд болон үмдэжэ ябаһан хубсаһан, һайшаалай бэшэгүүд хадагалагдана. Мүн иимэ һонин материалнуудые согсолһон булан Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй дунда һургуулида бии.

Нёдондо жэлһээ эхилэн аймаг бүхэндэ Илалтын үдэрые үргэнөөр тэмдэглэдэг болонхой. Энэ һайндэртэ сэрэгэй албанда мордохо бүхы залуушуул уригдан ерэдэг. Тэдэниие аймагай сэрэгэй комиссариадай офицернүүд жагсаалда бэлэдхэнэ. Тиигээд рото, взвод, отделенидэ хубааригдан, һайндэрэй жагсаал эмхидхэгдэжэ, залуушуул баярай алхамаар байлдаанай дуунуудые дуулан трибунын хажуугаар үнгэрдэг заншал тогтобо. Энэ шэнээр бии болоһон ёһо гурим нютагай хүн зондо тон таатайгаар һайшаагдана.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКЫН правительствын тогтоолой ёһоор, 1961 онһоо эхилэн Советскэ Союзай Герой Жамбал Тулаевай дурасхаалда зорюулагдаһан мэргэн буудалгын, Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой һайндэртэ зорюулагдаһан санын мүрысөөнүүд жэл бүри үнгэргэгдэдэг заншал бэхижээ. Совет Гвардиин үдэртэ зорюулагдаһан хүнгэн атлетикын мүрысөөнүүд энэ жэлдэ түрүүшынхеэ эмхидхэгдэбэ.

Эдэ заншалта мүрысөөнүүдтэ республика доторнай арбаад мянган залуушуул хабаададаг. Эдэ бүгэдын ашаар сэрэгэй наһанай хүбүүд бэе махабадайнгаа талаар тон һайн хатуужал абадаг байхаһаа гадна, алдар габьяата, эрэлхэг баатарнуудай һайхан ульгэр жэшээгээр хүмүүжүүлэгдэнэ бшуу.

Залуушуулые сэрэгэй албанда бэлдэхэ талаар үнгэргэгдэдэг олон хэмжээ ябуулгануудай түгэсхэлэйнь шата — тэдэниие сэрэгэйнь албанда мордохуулгын үдэшэ үнгэргэлгөөр дүүрэдэг.

Албанда үдэшэлгын уулзалганууд предприяти, колхоз бүхэнэй клубта олон хүн зоной хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэнэ. Уулзалга дээрэ партиин райкомой болон аймгүйсэдкомой захяа һануулга сэрэгэй албанда мордогшодо барюулагдадаг. Мүн ажал хүдэлмэридэ шалгарһан түрүү хүнүүдтэ шагнал, һайшаалай грамота үгтэдэг юм. Сэрэгэй албанда мордохо залуушуулай дунда тон һонин түүхэтэй хүнэй хүбүүд, аша, гушанар дайралдадаг. Жэшээлхэдэ, граждан дайнай алдарта Каландаришвилиин гуша — Валерий Каландаришвили сэрэгтэ алба хэхээр 1962 ондо үдэшэгдөө һэн. Нёдондо жэлдэ сэрэгэй албанда мордогшодой дунда Советскэ Союзай Герой Оцимик, Алдар солын орденой гүйсэд кавалер Радикальцев болон бусадай үхибүүд байһан юм.

Сэрэгэй албанда залуушуулые бэлдэхэ, үдэшэн мордохуулха талаар тогтоһон һайн һайхан заншалнуудые магтан тэмдэглэхэтэй хамта, энэ дайралдадаг хуушанай бүдүүлиг байдалай хог үлэгдэлнүүд тухай дурдамаар. Энэ юуб гэхэдэ, зарим хүбүүдэй эхэ эсэгэнэр, түрэл садан, хани нүхэдынь сугларжа, сэрэгэй албанда «үдэшэлгэ» гэһэн нэрээр ехэ архидаа хэдэг. Урдань архи уужа үзөөшьегүй ябаһан хүбүүндэ баалажа байгаад архи шудхадаг. Тэрэнэйнь уршагаар хэрүүл, наншалдаан, зэеэ гэмтээлсээн болодог ушар каа-яа тохёолдодог. Иимэ бүдүүлиг хуушанай «ёһон» усадхагдаха зэргэтэй. Энэ талаар нютагай партиина болон комсомолой организацинууд, ниитын эмхинүүд, эдэбхитэд хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулха болоно.

Арад зоной дунда бии болоһон шэнэ һайн заншалнууд али болохоор хүгжөөгдэн дэлгэрнэ.

Граждан дайнай үедэ болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда баатарлигаар тэмсэжэ, ами наһаа алдаһан хүнүүдтэ зорюулагдаһан дурасхаалай 196 хүшөө республикымнай дэбисхэр дээрэ бодхоогдоһон байна. Эдэ түүхын нангин дурасхаалнууд үеын үедэ, хэтэ мүнхэдөө арад зоной арюун сэдьхэлдэ хүндэдхэн ёһологдожо байха болоно. Алдарта хүнүүдэй дурасхаалай хүшөөнүүдые арюун сэбэрээр, аршалан хамгаалжа байха гээшэ хүн бүхэнэй уялга болохо ёһотой.

О. ЦЫБИКОВ,
подполковник.

ХҮРШЭНЭРЭЙМНАЙ ҺОНИН

АЙХАБТАР ТОМО АЛМАЗ

Ленинэй орденто «Якуталмаз» трестын 8-дахи фабрикын алмазай руда угаагша Лидия Филипповна Гладышева Айхалай уурхайн түүхэдэ үзэгдөөгүй томо алмаз концентрат сооһоо гаргагдаба гэжэ **«Социалистическая Якутия»** газетэ бэшэнэ. Дүрбэлжэн самсаал хэлбэритэй, манаранги үнгэтэй хахад кристаллай шэгнүүр 54 карат (эрдэниин шулуунай хэмжүүр) болоһон байна. Энээнэй урда тээ байгша оной сентябриин 21-дэ мүн энэ уурхайһаа олдоһон чемпионой шэгнүүр 45 карат байһан юм.

Алмаз малтан абагшад эгээн томо энэ кристаллые Октябриин 49-дэхи жэлэй ойдо зорюулна. Фабрикын коллектив руда малталга, алмаз абалгаар ноябриин түсэбөөр ажаллана.

ШЭНЭ МИКРОРАЙОН

Ангарск городой түүхэдэ үзэгдөөгүй ушаралта ябадал һаяар тэмдэглэгдэхэнь. Арбан хоёрдохи микрорайондо баригдаһан шэнэ гэрнүүд бүхыдөө шахуу ээзлтэй боложо, толлогдохонь. Тэдэ шэнэ гэрнүүдые гүрэнэй комисси тушаан абаба. Мянга гаран айл тэдэ гэрнүүдтэ нүүжэ орохонь. Шэнэ микрорайондо нүүгшэдэй ерэһэн түрүүшынь үдэрһөө эхилэн эдеэ хоолой магазинууд, ажаһуудалай хэрэгсэл хангаха пунктнүүд, хүүгэдэй эмхи зургаанууд хүдэлжэ эхилхэ,. гэжэ **«Восточно-Сибирская правда»** газетэ бэшэнэ.

Арбан хоёрдохи микрорайон ой модо элбэгтэй газарта юм. Тиихэдэ барилгашад саашаа ой руу орожо, гушадахи районой барилга үргэлжэлүүлхэ.

ГЕОГРАФИЧЕСКА БУЛГЭМЭЙ ШЭНЭ ТАҺАГ

СССР-эй Географическа бүлгэмэй Забайкальска филиал областиин районуудта научно-эмхидхэлэй ажал ябуулгые үргэлжэлүүлнэ,—гэжэ **«Забайкальский рабочий»** газетэ бэшэнэ.

Октябриин 12-то тэрэ ушөө нэгэ таһагтай болобо. Таһагые эмхидхэгшэд — Петровско-Забайкальск гэжэ металлургнуудай городой багшанар ба хизаар ороноо шэнжэлэгшэд болоно. Таһагай байгуулагдаһан үдэр хүрэтэр хизаар ороноо шэнжэлдэг 25 хүн тэрээндэ ороо. Петровско-Забайкальскиин багшанар, хизаар ороноо шэнжэлэгшэдһээ гадна, тэрэнэй хүдэлмэридэ агрономууд, зоотехнигүүд, шулуу нүүрһэ малтагшад, модо бэлэдхэлшэд хабаадалсаха байна.

Ороной хуушанай бүлгэмэй шэнэ таһаг даб дээрэ «Петровско-Забайкальский следопыт» гэжэ плакат-газетэ гаргахые хараална. Плакат-газетэдэнь районой хизаар ороноо шэнжэлэгшэдэй хэһэн хүдэлмэриин дүн, мүн районой байгаалиин, түүхын, культурын ба экономикын научно-справочна музей байгуулха тухай материал толилогдохо юм.

СССР-эй Географическа бүлгэмэй Петровско-Забайкальска таһаг байгуулха гэһэн хизаар ороноо шэнжэлэгшэдэй үүсхэлые партиин Петровско-Забайкальск городской комитет, городой гэгээрэлэй таһаг, металлургическа заводой дирекци болон партком халуунаар дэмжэ.

ОНСО БУРЯАД МАЯГТАЙ...

— БУРЯАД басаган лэ даа.

— Мэдэнэгүйб. Магад казах бэшэ гү? Киргиз гү, али...

— Буряад лэ басаган даа. Харыш һайнаар!

Иимэ хөөрэлдөөн һаяхан Улаан-Үдын «Тэрэнги» гэжэ номой магазин соо дуулааб.

— Ороһон лэ хүн энэ зураг һайшаадаг, — гэжэ наймаашан басаган һэмээхэн хэлэбэ. — Ехэ арсалдадаг. Зариманиинь ном абаха гэжэ ерэһэн аад, мартаадшье ябашадаг...

— Хаанаһаа оложо үлгөөбта?

— Уран зураашан Вл. Уризченко магазиндамнай бэлэглэә...

Владимир Уризченко манай олонхи буряад зурагшадһаа ондоогоор бэшэжэ эхилээ юм. Зохёолойнгоо бэлэн болоходо модон дээрэ буулгадаг, заримыень саарһан дээрэнь орхидог. Уризченкын зурагуудай маяг бидэндэ үни холын монголой, түгэдэй дэлгээмэл бурхануудай дүрые гү, али бөө мүргэлтэ угсаатанай зарим һүлдэ хүрэг шулуунуудые һануулһан шэнги байдаг. Теэд бүри дүтэ танилсахада, тиимэ бэшэ юм.

Мүнөө үеын буряад хүнүүдэй түхэл маягые тон шэнээр, шэнэ нюдөөр соо хараһан дээрэһээ, иимэ онсо өөрын шэнжэтэй зураг бэшэнэ гэжэ һанамаар. Ушар юуб гэхэдэ, саг үргэлжэ түрэһэн арад зон, заншал, байдал соогоо эрьелдэжэ байхадаа хүнүүдэй дундахи харилсаанай хубилжа, тэдэнэй түхэл шэнжээ, шэг шарайгаа, зан абари, ёһо заншалаа һэлгэн, бүри сэбэр, һайхан боложо байһые обёоронгүй ябагдажашье магад. Тиихэдэ Владимир Уризченко мэтэ холоһоо ерэһэн гү, али манай бэлигтэ залуушуул Б. Зодбоев, С. Ринчино мэтэ уран зураашад энээхэн боложо байгаа хубилалтануудые бүри элеэр хубилгажа, бидэндэ тобойтор харуулна ха юм. Энэнь сэлмэг тэнгэриин дунда сахилгаанай бууһан мэтэ гайхамаар, үнэншэжэ ядамаар үзэгдэнэ. Тиихэдэнь үдэр бүриингөө байдалда дадашаһан хүнүүд гайхашана, этигэжэ ядашана гэхээр.

Уризченкын зураг дээрэхи геройн бэе махабадшье бидэнэй урдань хаража дадаһан геройнуудайхиһаа ондоо. Жэшээнь, эшэгэ эдеэлүүлжэ байһан басаганай уяхан сэдьхэл, аалин зан бидэндэ бүхы махабадайнь түхэл шэнжээр элирнэ.

Мүнөө совет үедэ хүн зомнай нэгэн адли һайн байдалтай болоо. Бэе махабадань сэбэр, томо болоод хубилаа. Тиихэдээ гүнзэгы ухаатай, ехэ юумэ мэдэхэ болоо. Энэнь шэнэ хүнэй хөөрэлдэхэ, зангаха түхэлдэнь, ниитын дунда, хүнэй урда, бүри ондоо яһатанай урда нюдөө халтирхагүй зоригтойгоор, бэеэ зүбөөр абажа ябадагтань нүлөөлнэ. Энээхэн хубилалтыень уран зурааша Вл. Уризченко илгаруулжа, тодо һоноор зураглана.

Энэ хүнэй зураг соо буряад хубсаһа, бараа, зүүдхэлнүүдые олохогүйт. Сэхынь хэлэхэдэ, буряад зон тухай уран һайханаар хоорэхэдөө Вл. Уризченко тэдэнэй саг үргэлжэ барижа ябадаг урданайнь зэр зэмсэгые, гэрэйнь байдал, хубсаһа хунарыень хэрэглэдэггүй. Эдээнгүйгөөр буряад хүнэй образ гаргажархина. Энэнь уран зураашын хүсэтэ бэлигэй аша ёһотой. Юундэб гэхэдэ, манай зарим зураашад буряад хүн гээшые моригүйгөөр гү, али мүнгэн хутага, энгэртэй тэрлиггүйгөөр зурахаяа алдууда тоолодог. Үгы һаа, геройнь буряад хүн болоод үгэхэгүй. Иимэ маягтай зураашадта Вл. Уризченкын зохёолнууд нэгэ юрэ буса ондоогоор харагдана ха юм. Зурагуудтайнь танилсагшад буряад арадай урдахи түүхэтэй дайралдахагүй. Юундэб гэхэдэ, бүхы геройнуудынь мүнөө үеын хүнүүд болоно. Манай зарим зураашад абяагүй ябадаг гү, али Вл. Уризченкын бүтээлнүүд тон мүнөө сагай шэнжэтэй, һайн зураг гэжэ хэлэхээ түбэгшөөдэг. Тэрэнэй герой бүхэнэйнь бүтээсэ онсо өөрын маягтай, шэнэ һудал оруулһан шэнжэтэй юм.

Ушар тиимэһээ Вл. Уризченкын зурагууд тухай элдэбын хөөрэлдөөн гарадаг хэбэртэй. Хүн бүхэнэй һанамжа, хараса тон адли бэшэ ха юм. Олонхидынь нэгэл тиимэ атаархангяар дуугарха һанаатай. Тиимэһээ хажуудахи нүхэрэйнгөө ажалые ёһотоор сэгнэдэггүй гү, али хэрэгсээнгүй гарахые оролдодог шэнги.

Вл. Уризченкын зураг тухай «Тэрэнги» магазин соо хоёр хүнэй хөөрэлдэжэ байһые дурдаа бэлэйбди. Тэдэнэй нэгэниинь эшэгэ эдеэлүүлжэ байгша басагые имагтал буряад басаган гэжэ нүхэртөө ойлгуулжа ядахадаа: «Һайнаар харыш» — гээ һэн. Нээрээл һайнаар, яарадгүй харахадаа энээниие ойлгомоор байха юм. Тиимэһээ Вл. Уризченкын геройнуудые киргизшье, яхадшье, татаршье зураашадай геройнууд сооһоо буряад гэжэ илгаруулхаар.

Энэнь буряад арадай ухаанай тусхай шанар шэнжэнүүд дээрэһээ, доторойнь, сэдьхэл зүрхэнэйнь сохисо, зан абариһаа дулдыдажа гараһан хүдэлсэ, хүгжэлтэ дээрэһээнь уншажа болоомоор. Вл. Уризченкын зурагуудай энээхэн хүдэлөөе, хүгжэлтые уншаха ойлгохын тула тэрэнэй зурагуудые анхаралтайгаар хараха хэрэгтэй.

Гадна Вл. Уризченкын зурагууд «Советский Союз», «Огонек», «Юность», «Байгал» гэдэг журналнуудта тараһан, мүн «Юность» журналай редакци соо выставкэ эмхидхэгдээ бэлэй. Уран зураашын ажал тушаа һонирхолтой хөөрэлдөөн болоһон, москвагайхид ехэтэ һайшааһан байна.

Теэд энэ хүнэй олон тоото һонин һонин зурагуудай ори гансань лэ ниитын үзэмжэдэ, «Тэрэнги» гэжэ номой магазин соо байна. Уран зураашадай холбоон энэ ехэ һонин зураашанай ажалтай олониитые үргэнөөр танилсуулаа һаа ехэ һайн юумэ хэхэ һэн.

Д. ЭРДЫНЕЕВ.

«БАСАГАН БА ЭШЭГЭН» гэжэ нэрэтэй Вл. Уризченкын зураг.

ЗОНДОО ХҮНДЭТЭЙ

Зинаида Ивановна Степанова хэлхеэ холбооной. Десятниковай отделение хорёод жэлэй туршада хүтэлбэрилнэ. Тус отделениин жэлһээ жэлдэ түсэбөө дүүргэдэг байһанда нүхэр Степановагай габьяа ехэ юм. Олон жэлдэ эршэмтэйгээр хүдэлһэнэйнгөө түлөө Зинаида Ивановна грамота, шагналнуудта нэгэтэ бэшэ хүртэһэн. Жэшээнь, «Сельская жизнь» газетын главна редакторай гар табилгатай хүндэлэлэй грамотаар, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай.

«Маяк» колхоздо гурбан томо тосхон бии. Тэндэхи айлнуудай булта даа газетэ, журнал захижа уншаха хэрэгтэ нүхэр Степанова ехэ туһа хүргэдэг.

1967 ондо гараха хэблэл тараалгада Зинаида Ивановна мүн лэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Н. ХАЗУЕВ.

Улаан-Үдын аймаг.

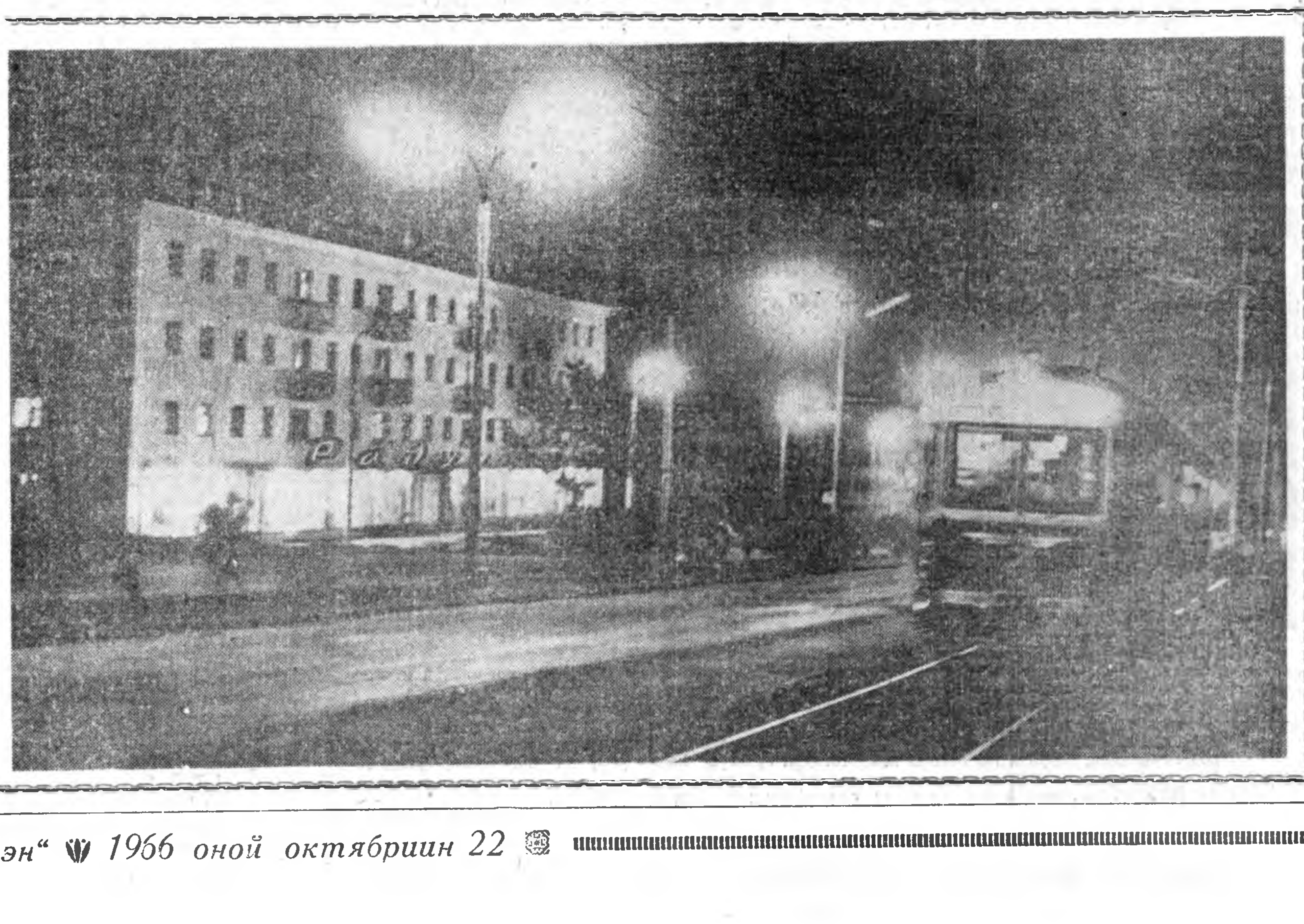

ҺУНИИН УЛААН-УДЭ

П. Бурмакинай фото

Дольен МАДАСОН

ҮНЭГЭН ЭЗЫН ЭСЭС

(Үхибүүдэй онтохон)

«Тээг тээг ябадалтай,
Тэхэ һаарал гуталтай,
Алаг дулаан дахатай,
Алтан урга шэреэтэй,
Алаг булаг шаазгайб.
Арбан гурбан үндэгэтэйб,
Алтан мүнгэн сэргэтэйб,
Алдар булдар газартайб,
Алабша булагша уһатайб» —
Гэжэ бэеэ һайрхажа
Гэдыжэ, гэдыжэ һууханань
Үдхэн үшөөһэнэй һүүдэртэ
Үнэгэн шагнажа хэбтээ.
Аргатайхан үнэгэн эзы
Аятайханаар нэгэ үндэгэ
Алаг шаазгайһаа эринэ.
Алаг булаг шаазгай
«Нэгэшье үндэгэ үгэхэгүйб», — гэнэ.
— Нэгэшье үндэгэ үгэхэгүй хадаш
Арбан гурбан үндэгыеш
Арбан гурбуулайень эдихэб.
Алтан мүнгэн сэргыеш
Аяра бутара мүргэхэб.
Алдар булдар газарыеш
Ай байгүй һабардахаб.
Алабша булабша уһыеш
Амаараа дууһан уухаб» — гэбэ.
Алаг булаг шаазгай
Айхын ехээр айжа:
— «Арбан гурбан үндэгыем,
Дууһыень бү эдииш,
Алтан мүнгэн сэргыем
Аяра бутара бү мүргыш,
Алдар булдар газарыем
Ай байгүй бү һабардыш,
Алабша булабша уһыем
Бултыень бү уугыш», — гэжэ
Нэгэ үндэгэ үгэбэ.
Арбан хоног соо
Арбан үндэгэ үгөөд,
Гурбахан үндэгэндөө ороод
Уйлажа һууна ха.
Хайлан уяржа һуутарнь
Хаан хэрдэг шубуун ерэжэ:
«Алаг булаг шаазгай
Юундэ уйлажа һуунаш», — гэбэ.
Үнэгэн эзы ерээд лэ
Үдэр бүри үндэгыем эдинэ.
«Үнэгэн эзыдэ юундэ
Үндэгөө үгөөд лэ байнаш?»
«Үгэнгүй яаха бэлэйбн.
Үгөөгүй хадамни тэрэшни
Арбан гурбан үндэгыем
Арбан гурбуулайень эдихэб гээ,
Алтан мүнгэн сэргыем
Аяра бутара мүргэхэб гээ,
Алдар булдар газарыем
Ай байгүй һабардахаб гээ,
Алабша булабша уһыем
Амаараа дүүрэн уухаб гээ» гэбэ.
«Үнэгэн эзын ерэхэдэ
Үндэгөө бү үгөөрэй.
Арбан гурбан үндэгыем
Эдихэ аманшни хаанам?
Алтан мүнгэн сэргыем
Аяра хухара мүргэхэ
Эбэршни хаанам?
Алдар булдар газарыем
Ай байгүй һабардаха
Һабаршни хаанам?
Алабша булабша уһыем
Амаараа дууһан ууха
Хотошни хаанам» гээрэй.
Хаан хэрдэг шубуун
Хара далайда оймохоо ябашаба.
Үды тэды болоһон хойно
Үнэгэн эзы ерээд,
Алаг булаг шаазгайһаа
Арбан нэгэдэхи үндэгыень эрибэ.
«Үндэгөө үгэхэгүйб» гэбэ.
«Ай, шимни тиимэ бшии!
Алтан мүнгэн сэргыеш
Аяра бутара мүргэхэм,
Алдар булдар газарыеш
Ай байгүй һабардахам,
Алабша булабша уһыеш
Амаараа дууһан уухам» гэбэ.
Алаг булаг шаазгай
Амарханаар, тодобоор:
«Алтан мүнгэн сэргыем
Аяра хухара мүргэхэ
Эбэршни хаанам?
Алдар булдар газарыем
Ай байгүй һабардаха
Һабаршни хаанам?
Алабша булабша уһыем
Амаараа дууһан ууха
Хотошни хаанам?» гэбэ.
Үнэгэн эзы гайхаһандаа
Үндэгэ эрихээ болёод:
«Алаг булаг шаазгай!
Хэн шамайе һургааб?
Хэн шамайе хубилгааб?» гэбэ.
«Хаан хэрдэг шубуун!»
«Хаан хэрдэг шубууншни
Хаана ошооб?» гэхэдэнь:
«Хара далайда оймохоёо
Ошоо» гэжэ харюусаба.
Үнэгэн эзы хойноһоонь
Үнэршэлэн шэншэлэн ябашаба.
Хаан хэрдэг шубуун
Хара далайда оймоод,
Нюсэгэн унтажа хэбтэнэ.
Үнэгэн эзы һэмээхэнээр
Дали хубсаһыень хулууба.
Хара далайн эрьедэ унтаһан
Хаан Хэрдэг һэреэд
Хубсаһа далияа үгылбэ.
Эрьен тойрон харахадань
Эрьеын элһэн дээгүүр
Үнэгэн эзын мүр байба.
«Үнэгэн эзы ерыш!
Үнэтэ далиием үгыш!
Үдэр бүри үмдэхэгүй,
Хутагагүй мяхата газарта,
Үе наһаараа даарахагүй
Һүхэгүй түлеэтэ дайдада
Шамаяа абаашажа
Жаргуулхалби» гэхэдэнь
Үнэгэн эзы хубсаһыень
Үтэр түргэн үгэбэ.
Хаан хэрдэг шубуун
Хаан далияа үмдөөд,
Үнэгэн эзые тээгээд,
Хүхэ тэнгэриин дорохоно
Хөөбэлзэгшэ үүлэнэй дээрэ
Гаража ерэһэн бэеэрээ,
Газарай хатууе оложо
Үнэгэн эзые тэидэ
Түс байса хаяад,
Һалаабша табяад арилшаба.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Гайхамшагта эдэбхи үүсхэл» гэһэн түрүү бэшэг; «Совет засагай 50 жэлэй ойдо» гэһэн гаршаг доро цементнэ заводһоо репортаж; Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд; ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Дулэтэ үдэрнүүд» гэһэн очерк; Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинадһаа абтаһан бэшэг; Облпрофсоведэй V пленум.

Гурбадахи хуудаһанда: АПН-эй материалнууд; хилын саанаһаа ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Субботний огонек» («Шэхэнэй шэмэг, нюдэнэй хужар»).

ЗАҺАБАРИ

Манай газетын октябриин 7-ной түрүү бэшэгэй хоёрдохи колонкын түрүүшын абзацта алдуу гараһан байна. Тиимэһээ тэрээниие иигэжэ заһан уншахые гуйгдана: «Партимнай арад түмэнтээ ойлгосотой хэлэн дээрэнь үдэр бүри, час бүхэндэ ходо зүбшэжэ, хөөрэлдэжэ байдаг гээшэ. Арад зонойл аша туһын тулада гарадаг совет хэблэл хүн бүхэндэ тон дүтөөр, хүндэтэйгөөр һанагдадаг...».

Редакци.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор нэгэ бүрхэг нэгэ сэлмэжэ байха. Хура бороо орохогүй. Үүлэтэй байха, һулахнаар һалхилха. 1—6 градус дулаан болохо. Улаан-Удэ городто һүниндөө 6—8 градус хүйтэн, үдэртөө 3—5 градус дулаан болохоор хүлеэгдэнэ.

Редакторай орлогшо
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. редактора — 38-42, зам. редактора — 35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный — 47-59, 35-14, промышленный — 48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни — 40-49, идеологический — 24-74, 60-21, советского строительства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 25-41, 38-30, информации — 34-05 и перевод — 24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н01982. Зак. № 1037.